

ELSŐ KÉZBŐL A HADERŐRŐL!

magyar HONVÉD

www.honvedelem.hu

A Honvédelmi Minisztérium magazinja - 2017. április XXVIII. évf. 4. szám - 390 Ft

FEGYVERBARÁTSÁG

97708658300617004

18

KIKÉPZÉSRE, FELDERÍTÉSRE, A HATÁRŐRIZETI MUNKÁT SEGÍTŐ MEGFIGYELÉSRE, SZÜKSÉG ESETÉN AZ ÁRVÍZI HELYZET FELMÉRÉSÉRE IS BEVETHETŐK LESZNEK A MAGYAR HONVÉDSÉG ÚJ, ZLIN TÍPUSÚ REPÜLŐGÉPEI, AMELYEK KÖZÜL AZ ELSŐ KETTŐ MÁRCIUS VÉGÉN ÉRKEZETT MEG SZOLNOKRA.

SEREGSZEMLE

Új kiképzőgépekkel gyarapodott a honvédség

PILOTABÖLCŐ

TAVAYI ÍRTÁK ALÁ AZT A SZERZŐDÉST, AMELYNEK KERETÉBEN A MAGYAR HONVÉDSÉG ESZKÖZPARKJA NÉGY CSEH GYÁRTÁSMŰ KIKÉPZŐ-FELDERÍTŐ REPÜLŐGÉPEL BŐVÜL. IDÉN MÁRCIUSBAN – A BERUHÁZÁS ELSŐ FÁZISAKÉNT – PEDIG MEGÉRKEZTET SZOLNOKRA KÉT ZLIN Z-242L. EZZEL ÚJ KORSZÁK KEZDŐDÖTT A MAGYAR KATONAI REPÜLÉSBEN.

A 2016-ban aláírt, nettó 363 millió forintot érő szerződés keretében foglalta magába négy repülőgép (Z-242L) és négy Z-143L beszerzése. Itt egy szoros pontok közötti becslésről, továbbá a hajtómű, és a műszeres kocsikra vonatkozóan. A beszerzés célja a jelenleg rendelkezésre lévő Jak-52-es kiképzőgépek pótlása egy-egy más két üléses géppel, és megújításukkal. A szerződés feltételei között a pilóták előzetes képzését is tartalmazza, a pilóták előzetes képzését is tartalmazza, a pilóták előzetes képzését is tartalmazza.

18

MAGYAR HONVÉD

Szolnokon felépítésre került a Jak-52-es hajtómű két műszeres kocsija. A most vásárolt két Zlin-modell között a legfontosabb különbség az, hogy a Gyári két, míg a Gemini négy üléses. Természetesen emellett számos más eltérés is van, például a Zlin Aircraft repülőgépeké. Párval Hajós kézikönyv, aki pilótaként sokéves repülési tapasztalattal rendelkezik.

MAGYAR HONVÉD

19

4 Szorosabb együttműködés kell ahhoz, hogy a NATO hatékonyan tudjon szembeszállni korunk biztonsági kihívásaival.

36 A páncélozott szállítójárművek cseréjére készülő haderőknek számos szempontot kell mérlegelniük a beszerzés előtt.

44 Egyre több filmben szerepelnek a Matasz hagyományörzői: csata- és közelharc-jeleneteket játszanak el, abszolút hitelesen.

A MAGYAR HONVÉD MAGAZIN KÖVETKEZŐ SZÁMA

2017. MÁJUS 12-ÉN
JELENIK MEG.

HM ZRÍNYI
TÉRKÉPÉSZETI ÉS KOMMUNIKÁCIÓS
SZOLGÁLTATÓ KÖZHASZNÚ NONPROFIT KFT.

HADERŐ

Új perspektívák 4

NAGYVILÁG

Töréspontok 6

Közös kassza 10

Radar 14

Missziós hírek 16

SEREGSZEMLE

Pilótabölcső 18

Márciusban történt 22

Fegyverbarátság 26

Nincs lógás 28

Légiparadás ünnep 30

Az örökmozgó sél 32

HADITECHNIKA

Generációváltás 36

HÁTORSZÁG

Dátumok erejében 40

Él a múlt 44

Hímzett hadtörténelem 48

Az USA hadba lép 52

Ötcsillagos vendéglátás 56

Folyamatos kártalanítás 60

Közérdekű 62

48 A katonai karjelzések, azaz a felvarrók nem közönséges textildarabok, mindegyikük egy-egy esemény, időszak krónikása.

**A Honvédelmi
Minisztérium magazinja
XXVIII. évfolyam 2017. 4. szám**

Kiadja a HM ZRÍNYI Térképészeti és Kommunikációs Szolgáltató Közhasznú Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság.

Felelős kiadó:

Benkóczy Zoltán
ügyvezető

Nyomatás:

A kft. saját nyomdájában

Felelős vezető:

A kft. ügyvezetője

Szerkesztőség: 1087 Budapest,
Kerepesi út 29/B Postacím: 1440
Budapest, Pf. 22 Tel.: 459-5315,
HM: 27-913 fax: 459-5351

E-mail: magyarhonved@armedia.hu
facebook.com/MagyarHonved

Megbízott főszerkesztő:

Feith László

Főmunkatárs:

Szabó Béla

Olvasószerkesztő:

Győri László

Lapszerkesztők:

Sinka István, Trautmann Balázs

Régió-tudósítók:

Galambos Sándor, Kálmánfi Gábor

Fotóriporterek:

Dévényi Veronika,
Rácz Tünde (képszerkesztő), Tóth László

Tervezőszerkesztő:

Gábor Mariann

E havi magazinunkat

Feith László szerkesztette

Borítófotó: Tischler Zoltán

ISSN: 0865-6932

Lapunk az Európai Katonai Sajtószövetség (European Military Press Association) tagja

Előfizetésben terjeszti a Magyar Posta Rt. Hírlapüzletéga (1089 Bp. VIII., Orczy tér 1.), előfizethető valamennyi postán, kézbesítőknél, e-mailben: hirlapelofizetes@posta.hu, faxon: 303-3440.

További információ:

06-80-444-444

NATO transzformációs szeminárium

ÚJ PERSPEKTÍVÁK

A NATO TRANSZFORMÁCIÓS PARANCSNOKSÁGA MÁRCIUS 22-23-ÁN BUDAPESTEN RENDEZTE MEG SZEMINÁRIUMÁT, A SZERVEZET EGYIK KIEMELT ESEMÉNYÉT. A RENDEZVÉNY FŐ TÉMÁJA A KATONAI SZÖVETSÉG ELŐTT ÁLLÓ JELENLEGI ÉS A JÖVŐBENI BIZTONSÁGI KIHÍVÁSOK KÉRDÉSKÖRE VOLT.

Mind az európai NATO-tagállamok között, mind transzatlanti vonatkozásban szorosabb együttműködésre van szükség ahhoz, hogy az észak-atlanti szövetség hatékonyan tudjon szembeállni korunk biztonsági kihívásaival – jelentette ki dr. Simicskó István a NATO transzformációs szemináriumának megnyitóján. A honvédelmi miniszter beszédében hangsúlyozta, hogy a NATO a biztonság garanciája, és Magyarország is egy erős, jól működő észak-atlanti szövetségben érdekelt. Együtt kell tehát gondolkodnunk a jelenkor kihívásaira adandó válaszokról, s hazánk ennek a törekvésnek a jegyében még az idén létrehoz egy új védelmi kutatóközpontot.

– Létérdeklünk, hogy a környezetünkben biztonság legyen. Megértjük lengyel és balti barátaink aggodalma-

it, ezért döntéseket hoztunk, hogy segítsük őket, és a NATO is megtette a szükséges intézkedéseket – szögezte le dr. Simicskó István az illegális és tömeges migráció veszélyeiről, a nemzetközi terrorizmus erősödéséről, valamint az ukrán válságról szólva.

Hazánk például továbbra is részt vesz a balti légtérvédelemben, a visegrádi együttműködés (V4) keretei között pedig 2017 júliusától egy magyar lövészsorozat teljesít majd szolgálatot Észtországban. A déli irányú fenyegetés kapcsán a honvédelmi miniszter emlékeztetett rá: Magyarország az első

között küldött mintegy százötven katonát Irakba a pesmerga erők kiképzése céljából. Támogatjuk továbbá az új amerikai elnök, Donald Trump, illetve védelmi minisztere, James Mattis javaslatát, miszerint a NATO-nak nagyobb szerepet kell vállalnia a terrorizmus elleni küzdelemben. A tárcavezető szövegezte a magyar kormány és a honvédség terveiről, a védelmi büdzsé fokozatos emeléséről, és a Zrínyi 2026 néven meghirdetett átfogó és komplex fejlesztési elképzelésekről is. Beszéde zárásaként pedig reményét fejezte ki, hogy valamennyi tagállam elkötelezett a NATO transzformációja mellett.

Rose Gottemoeller, a NATO főtitkárhelyettese beszédében egyebek mellett rámutatott: az utóbbi években történt bővítés eleve gondolkodásmód-váltást hozott a szövetség éle-

Jens Stoltenberg és Orbán Viktor.

tében. Leszögezte ugyanakkor, hogy gyors megoldások nincsenek, a problémák kezeléséhez az összhang és az elszántság mellett megemelt költségvetés is szükséges, ám nemcsak többet kell költenünk, hanem jobban is.

Denis Mercier vezérezredes, a NATO Transzformációs Parancsnokság főparancsnoka szintén kiemelte, hogy az európai tagállamok az utóbbi időszakban soha nem látott kihívásokkal néznek szembe. Fontos tehát megérteni a jelenlegi biztonsági környezet komplexitását, és kulcskérdés, hogy milyen alapelvek mentén vihetjük előre a NATO innovációját, miként lehet növelni a szervezet reagáló-képességét.

A szeminárium második munkanapját megtisztelte jelenlétével Jens Stoltenberg, a NATO főtitkára is, aki programja során az Országházban

megbeszélést folytatott Orbán Viktor miniszterelnökkel, illetve bilaterális találkozó keretében tárgyalt dr. Simicskó István honvédelmi miniszterrel is. A tárcavezető tájékoztatta a főtitkárt, hogy Magyarország egy erős NATO-ban látja a biztonság garanciáit, egyidejűleg hangsúlyozta, hogy értjük és támogatjuk mind az amerikai, mind a NATO-adminisztráció részéről megnyilvánuló azon törekvéseket, miszerint a tagállamoknak többet kell tenniük a közös védelem érdekében. A NATO-vállalásoknak megfelelően jelenleg is aktívan részt veszünk például a déli kihívások válságócainak kezelésében, s készek vagyunk hozzájárulá-

sunk növelésére az iraki missziót illetően is.

Jens Stoltenberg válaszában méltatta Magyarország elkötelezettségét a NATO-vállalások tekintetében, kiemelve a védelmi költségvetésünk növelésére tett lépéseinket és kiváló művelti szerepvállalásunkat.

A szemináriummal párhuzamosan a Honvédelmi Minisztérium és a Magyar Honvédség más vezetői is találkoztak, illetve tárgyaltak a rendezvényen részt vevő magas rangú NATO-tisztviselőkkel. Így például dr. Benkő Tibor vezérezredes, a Honvéd Vezérkar főnöke udvariassági látogatáson fogadta Denis Mercier vezérezredest, a NATO Transzformációs Parancsnokság főparancsnokát, és találkozott Petr Pável vezérezredessel, a NATO Katonai Bizottságának elnökével is. Siklósi Péter, a Honvédelmi Minisztérium védelempolitikáért és védelmi tervezésért felelős helyettes államtitkára pedig Rose Gottemoeller főtitkárhelyettesével folytatott kétoldalú megbeszélést.

A budapesti szeminárium adta lehetőséggel élve a vendégeknek módjuk nyílt ellátogatni egyéb katonai rendezvényre, programra is. Manfred Nielson tengernagy, a NATO Transzformációs Parancsnokságának parancsnokhelyettese például a Nemzeti Közszolgálati Egyetem hallgatóinak tartott előadást, illetve a hazánkban működő NATO Katona-egészségügyi Kiválósági Központot is felkereste.

Denis Mercier és dr. Benkő Tibor vezérezredesek.

Új elnök, új viszonyok

A választási kampány hangsúlyos eleme volt az amerikai haderő erősítése.

TÖRÉSPONTOK

DONALD TRUMP ELNÖKI BEIKTATÁSÁT KÖVETŐEN MEGKEZDŐDTEK AZOK AZ ÉRDEMI TALÁLKOZÓK, AMELYEK KIJELÖLIK A TRANSZATLANTI KAPCSOLATOK EGYES STRATÉGIAI TÖRÉSPONTJAIT – VAGYIS AZOKAT A KÉRDÉSEKET, AMELYEKBE A FOKOZÓDÓ AMERIKAI ELVÁRÁSOK NYOMÁN AZ EURÓPAI SZÖVETSÉGESEKNEK DŰLŐRE KELL JUTNIUK.

Az NKE Stratégiai Védelmi Kutatóközpont (SVKK) témával foglalkozó tanulmánya (Csiki Tamás – Etl Alex – Pénzváltó Nikolett – Tálás Péter – Zavoianu Dóra: Stratégiai töréspontok Donald Trump és az európai szövetségesek kapcsolatában) óvatos optimizmussal viszonyul a mozgalmas amerikai–NATO kapcsolatokhoz. A szerzők megállá-

pítása szerint Donald Trump elnökké választása több ponton is érzékenyen érinti az Egyesült Államok európai szövetségeit, mindenekelőtt a NATO jövője, az amerikai biztonsági garanciák fenntartása kapcsán. Emlékeztet, hogy Trump már kampánya során is több esetben elavultnak minősítette a katonai szövetséget. Számos alkalommal mutatott rá, hogy a

NATO európai tagországai többségének védelmi kiadásai elmaradnak a közös célként meghatározottaktól, a bruttó hazai termék (GDP) két százalékatól. Ez igaz: az Egyesült Államokon (3,61%) kívül csak Görögország (2,38%), Nagy-Britannia (2,21%), Észtország (2,16%) és Lengyelország (2%) lépte át, illetve érte el a küszöböt. Több prominens elemző is

A transzatlanti szövetségi rendszer alapja a közös védelem.

a NATO-ban vállalt amerikai szerep visszafogását javasolta. Ez, amennyiben teljesül, alapvetően alakítaná át a második világháború befejezése óta stabil transzatlanti szövetségi rendszert.

HARC A TERROR ELLEN

Az elemzők értékelése szerint alapvetően négy területre érdemes koncentrálni, ha a Trump–NATO kapcsolat egészét figyeljük meg. Az első

a már említett védelmi hozzájárulás területe. Az SVKK szakemberei emlékeztetnek: már korábban is több esetben volt megfigyelhető politikai nyomásgyakorlás az európai szövetségesek irányába a nagyobb védelmi hozzájárulás elérése érdekében. Jelenleg Trump elnök visszafogott a külpolitikai szerepvállalás kapcsán, de ez nemcsak a választási kampányban hangoztatott izolacionizmussal magyarázható, hanem egyszerűen az apparátus átállásának lassúságával és döccenőivel is. Mivel Trump elnök

ségének első időszakában láthatóan a pénzügyi világból szerzett gyakorlatokat alkalmazza – például a „valamit valamiért” elvet követve feltételelessé teszi a korábban adottságnak tekintett szövetséges garanciákat –, a védelmi kiadások számszerűsíthető területe lehet az egyik olyan kérdés, amiben a szövetséges államoknak lépniük kell.

A 2017. májusi NATO-csúcstalálkozót a tehermegosztásról és a hiányzó képességek közös fejlesztéséről, a műveleti szerepvállalás fokozásáról és a kölcsönös biztonsági garanciákról megújuló párbeszéd vezetheti fel, a csúcson pedig újfent szükség lehet valamilyen politikai és gazdasági állásfoglalásra. Ez a newporti vállalások teljesítésének meggyorsítására vonatkozhat, azaz nem 2024-ig, hanem már hamarabb is – vélhetően 2020-ig, a következő amerikai elnökválasztási kampányidőszakig – eredményt kell felmutatni. 2017 egyik stratégiai töréspontját az jelentheti, hogy az amerikai külpolitika feltételezett módosulásai nyomán az európai államok közül melyek kívánnak elmozdulni az egységesebb, eredményesebb fellépés felé, annak nem csupán anyagi, hanem intézményi értelmében is.

Trump a védelmi kiadások emelését, a nagy értékű fegyverbeszerzések folytatását várja el Európától.

**Az amerikai különleges erők
Szíriában.**

Az általános közel-keleti instabilitás és az „Iszlám Állam” jelentette fenyegetés továbbra is erőteljesen kihat Európa biztonságára. A meg-növekedett migrációs nyomáson és terrorveszélyen keresztül az Európai Unió állampolgárai a közelmúltban közvetlenül is tapasztalhatták a szíriai, iraki, líbiai és jemeni válság következményeinek egy részét. Érdemes megjegyezni, hogy Trump elnök január 28-án arra utasította a washingtoni adminisztrációt, hogy harminc napon belül dolgozzanak ki egy átfogó tervet az „Iszlám Állam” legyőzésére – korábbi választási ígéretének is eleget téve. A dokumentum az előírt határidőre elkészült, tartalmát azonban még nem hozták nyilvánosságra. Mint ahogyan az SVKK elemzői megjegyzik, az elnök dönthet a nagyobb amerikai katonai részvételről, az amerikai erőkre vonatkozó művelet-végrehajtási szabályok lazításáról, a hírszerzési tevékenység és a légi műveletek fokozásáról, vagy akár harcoló szárazföldi alakulatok térségbe küldéséről. Problémás lehet a kurdoknak, mint az „Iszlám Állam” elleni egyik leghatékonyabb szárazföldi erőnek nyújtott támogatás növelése.

A NATO-szövetséges Törökország ugyanis nem csupán igen érzékeny a „kurd kérdésre”, de terrorszervezetnek tekinti a szíriai kurd Demokratikus Egyesülés Pártját.

Elképzeltető továbbá, hogy azok az országok, amelyek rövid időn belül komoly növelést nem tudnak (vagy nem akarnak) végrehajtani, „politikailag kompenzálják”, azaz nagyobb műveleti szerepvállalással bizonyítják, hogy megbízható, jól teljesíthető szövetségesek. Ez az állásfoglalás és a nagyobb műveleti szerepvállalás kérdése képezhetik a következő stratégiai töréspontot 2017-ben, az európai államok és az Egyesült Államok viszonyában.

AFGÁN PROBLÉMÁK

Két évvel az ISAF-műveletek befejezését, valamint az Eltökélt Támogatás (Resolute Support) művelet megkezdését követően az afganisztáni biztonsági helyzet továbbra is rendkívül instabil, köszönhetően annak, hogy a talibán és a hozzá köthető felkelő csoportok körülbelül az ország 30 százalékát ellenőrzésük alatt tartják. A legitim kabuli kormányzat egyelőre

stabilnak mondható, de a nemzetközi koalíció közvetlen katonai és pénzügyi támogatása nélkül a központi hatalom hamar az összeomlás szélére kerülne. Ráadásul a biztonsági problémákat csak fokozza, hogy az afgán gazdaság kilátásai továbbra is negatívak, köszönhetően a strukturális problémáknak, az alacsony adóbevételeknek, valamint a haderő fenntarthatatlan kiadásainak. Éppen ezért a külföldi donorok támogatása 2017-ben is létfontosságú az ország működtetése szempontjából. Jelenleg a NATO-tagállamok mintegy 13 500 katonája állomásozik az országban az Eltökélt Támogatás művelet keretében; ők elsősorban az Afgán Nemzeti Védelmi és Biztonsági Erők kiképzéséhez, támogatásához járulnak hozzá. Rajtuk kívül további kétezzer amerikai katona az al-Káida, illetve az ahhoz köthető terrorista-csoportok elleni műveletekben vesz részt. Tekintettel arra, hogy 2024-ig stratégiai partnerségi megállapodás köti a NATO-t Afganisztánhoz, és láthatóan a tervezetthez képest nagyobb amerikai szerepvállalásra van szükség, a Trump-adminisztráció által ígért nemzetközi terrorellenes fellépés megerősítéséhez jó esély-

Az „Iszlám Állam” ellen eredményesen harcoló kurdoknak nyújtott támogatás növelése problémás lehet a NATO-szövetséges Törökország miatt.

lyel a szövetségesektől is nagyobb hozzájárulást fognak várni – nemcsak az „Iszlám Állam” ellenében, hanem Afganisztánban is. Azzal kapcsolatban, hogy Afganisztán stratégiai törésponttá válik-e, a biztonsági helyzet fejleményei és az amerikai tervek függvényében alkothatunk majd képet, körülbelül a májusi brüsszeli csúcstalálkozó időszakára.

AZ OROSZ KÉRDÉS

Mind a választási kampányban, mind Donald Trump elnökségének eddig eltelt ideje alatt az egyik legfontosabb külpolitikai kérdéssé az orosz–amerikai, illetve az orosz–NATO kapcsolat vált. Trump korábbi, kifejezetten enyhülést jelző megjegyzései, nyilatkozatai, a februárban kiszivárgott, Ukrajnára vonatkozó béketerv, Michael Flynn tábornok kinevezése a Nemzetbiztonsági Tanácsba, mind az amerikai–orosz kapcsolatok lehetséges változását vetítették előre. Az új elnök Oroszországgal kapcsolatos megnyilatkozásai megosztják az európai államokat. Egy olyan fordulat,

amely radikálisan szakít az euroatlanti közösség addigi egységes Oroszország-politikájával, a kelet-közép-európai államokban növelte legerőteljesebben az aggodalmakat. A „másik oldalon” viszont jó néhány európai ország (például Olaszország, Görögország, Magyarország vagy Bulgária, de bizonyos értelemben Franciaország is) jóval nyitottabban fogadta Trump elnök kompromisszumot sugalló Oroszország-politikáját. Ennek oka részben az európai gazdaságoknak is komoly károkat okozó szankciók, részben pedig az, hogy sokan úgy érzékelik: Oroszország tartós elszigetelése az orosz–nyugati kapcsolatok terén a hidegháború időszakára jellemző elhidegüléshez és szembenálláshoz vezetett Barack Obama elnöksége alatt, s ez ugyancsak komoly biztonsági kockázatot jelent Európa számára. Az új amerikai adminisztráció első gyakorlati lépéseiből úgy tűnik, hogy egy megfontoltabb és a szövetségesekkel koordináltabb Oroszország-politika szükségességéről egyelőre Donald Trumpot is sikerült meggyőzni.

Mindenesetre pont az orosz kapcsolatait illetően hazugságon kapott és február 13-án lemondott

Michael Flynn helyére lépett H. R. McMaster nyugalmazott tábornokot egyértelműen elfogulatlanak jellemezte orosz ügyekben az amerikai és a nemzetközi sajtó. Az új amerikai ENSZ-nagykövet, Nikki Haley már első biztonsági tanácsbeli felszólalásában igen keményen kritizálta Oroszországot a kelet-ukrajnai szeparatisták támogatása miatt, s azt is határozottan kijelentette, hogy az Egyesült Államok Ukrajna részének tekinti a Krímet. Lényegében hasonlóan fogalmazott Mike Pence alelnök első európai látogatásán, Brüsszelben és Münchenben. Daniel Fried, az amerikai külügyminisztérium szankciókért felelős megbízottja pedig egy háttérbeszélgetésben azt is egyértelművé tette, hogy az Egyesült Államok egyelőre fenn kívánja tartani az Oroszországgal szembeni szankciókat.

A Trump-adminisztráció Moszkvához fűződő viszonyával kapcsolatban biztosabb megállapításokat és következtetéseket azonban csak az új kabinet Oroszország-politikájára vonatkozó stratégiájának kialakítását és nyilvánosságra hozatalát követően tehetünk majd – figyelmeztetnek az SVKK tanulmányának szerzői.

A védelem ára

KÖZÖS KASSZA

A VÉDELEM, A HADERŐ PÉNZBE KERÜL. SOK PÉNZBE. A VÉDELMI KIADÁSOK UGYANAKKOR 1990 – A HIDEGHÁBORÚ VÉGE – ÓTA MINDEN EURÓPAI KORMÁNY KEDVENC CÉLPONTJAI VOLTAK, HA KÖLTSÉGVETÉSI MEGSZORÍTÁSOKRA VOLT SZÜKSÉG. AZ ELMÚLT ESZTENDŐKBEN VÁLTOZOTT A VILÁG, ÉS ISMÉT KÖLTÜNK A VÉDELEMRE. ELEGET? NOS, ATTÓL FÜGG, KI KÉRDEZI...

A 2017. január 20-án beiktatott amerikai elnök, Donald Trump véleménye szerint a válasz egyértelműen nem. Szerinte Európa még mindig az Egyesült Államok adófizetőinek pénzéből érezheti magát biztonságban, köszönhetően az Észak-atlanti Szerződés Szerve-

zetének (NATO), a szervezet okmányában lefektetett biztonsági garanciáknak.

A kép azonban ennél sokkal bonyolultabb, mutat rá Csiki Tamás, az NKE Stratégiai Védelmi Kutatóközpont (SVKK) tudományos munkatársa. A „Hol a pénz? A

NATO védelmi kiadási trendjei és a közös teherviselés kérdései” címet viselő tanulmányában figyelmeztet: a védelmi kiadások mérése és ezek elemzése számos módszertani kérdést vet fel, amelyek megnehezítik az objektív állásfoglalást ebben a témában. Az általános politikai és

A katonai szövetség védelmi garanciáját a különböző országok haderőinek közös munkája jelenti.

média-diskurzus középpontját a nemzeti össztermék (GDP) 2 százalékát elérő (vagy el nem érő) védelmi kiadásokat hangsúlyozó NATO-elvárás képezi, de ez a küszöb egészen mást jelent egy nagyhatalom és egy kis NATO-tagország esetében. Nem véletlen – teszi hozzá a kutató –, hogy

A Baltikum védelme is elképzelhetetlen az amerikai közreműködés nélkül.

a NATO arányos teherviselést vár el a tagállamoktól. Azt sem szabad számításán kívül hagyni, hogy egy tagország fegyveres erőinek mérete, szerkezete, technikai állapota milyen lehetőségeket és kötelezettségeket teremt. Nem elhanyagolható szempont, hogy a védelmi költségvetésből több nagy területet szükséges egyidejűleg finanszírozni. Ezek belső aránya jelentős mértékben meghatározza, hogy milyen képességfejlesztési és modernizációs célokat tud teljesíteni az adott haderő. A védelmi költségvetés belső megoszlását a 40-30-30 százalékos szabályhoz közelítve tekinthetjük „egészségesnek”, amennyiben megfelelő forrásokat kívánunk képességfejlesztésre biztosítani. Ebben az esetben 40% a személyi kiadásokra, 30% a működésre, fenntartásra, műveletekre, újabb 30% pedig a fejlesztésre fordítandó. A NATO 20 százalékos arányt vár el a „nagy fegyverrendszerekre” költött források tekintetében.

VÉGE A FOGYÓKÚRÁNAK?

Valós, a szövetség szempontjából alapvető probléma a tagállamok közötti tehermegosztás belső egyensúlyhiánya. Már a hidegháborúban is a NATO védelmi kiadásainak többségét az Egyesült Államok fedezte, s ez 1990 után még inkább így lett. 1995-ben már 59%, 2013-ban pedig 72% volt az amerikai hozzájárulás mértéke. Beszédes adat, hogy 2001–2010 között az amerikai védelmi költségvetés 80 százalékkal, a többi tagor-

szág alig több, mint 10 százalékkal növelte védelmi kiadásait. Ebben komoly szerepe volt a 2008-ban ki-robbant gazdasági válságnak, de ez a negatív trend akkor is fennmaradt, amikor a gazdaság újra erősödni, a nemzeti össztermék pedig nőni kezdett. Sőt, mint a kutató rámutat, a növekedéssel éppen ellentétesen a védelmi kiadások tovább csökkentek, az „olló” tovább nyílt. Ennek eredménye, hogy még a NATO saját kimutatásai szerint is csupán öt tagállam, az Egyesült Államok, Görögország, Nagy-Britannia, Észtország és Lengyelország teljesítette a 2 százalékos GDP célt 2016-ban. Az „európai nagyok” – Törökország (1,56%), Németország (1,19%), Olaszország (1,11%), Spanyolország (0,91%) – többnyire jóval ez alatt maradtak.

Az átfogó középtávú trendeket vizsgálva a 2015-ig látott folyamatokban 2016-ban a változás jeleit fedezhettük fel. Bár arra nincs garancia, hogy a csökkenés trendje tartósan megfordul, 2016-ban számos európai állam esetében már növekedést láttunk, és a következő évekre növekedést prognosztizáló nyilatkozatokat is hallhattunk, ami részben összhangban van a romló biztonsági környezetre adandó válaszokhoz szükséges nagyobb forrásigénnyel, részben alátámasztja a 2014-es walesi NATO-csúcstalálkozón tett politikai vállalás hitelességét – szögezi le elemzésében Csiki Tamás. Az Európai Védelmi Ügynökség megbízásából vizsgált 31 európai ország szinte mindegyike (Olaszország, Görögország, Luxemburg és Svédország

**Európa védelme
alapvetően
az európaiak feladata –
legalábbis az
Egyesült Államokból
szemlélve.**

kivételével) növelni tervezte védelmi kiadásait 2016-ban. A „kivételek” helyzete is eltérő: Olaszország szinten tartja, míg Görögország államadóssága miatt nem tudja emelni kiadásait. Luxemburnak egyébként is kicsi a védelmi büdzséje, Svédország pedig 2017-től kezdi bővíteni katonai költségvetését.

Európa egyes térségeit tekintve Kelet-Közép-Európában 19,9 százalékkal, Délkelet-Európában 9,2 százalékkal, Nyugat-Európában 2,7 százalékkal nőnek a védelmi kiadások. Ez egyben azt is jelenti, hogy az európai védelempolitika meghatározó országai, szakítva többéves gyakorlatukkal, lemelést terveztek.

JÖVŐKÉPEK

Ha a trendváltás kontextusát és motivációját vizsgáljuk, akkor három általános forgatókönyv rajzolható fel a kutató szerint. A „status quo” forgatókönyv értelmében a biztonsági környezetnek azon kihívásai, amelyek most reagálásra készítették az európai államokat, nem lesznek olyan átfogó, mély hatással Európa biztonságára, hogy valódi trendfordulót előidézve az európai államok közép- és hosszú távon is több forrást fordítsanak a védelemre. Ezt táplálja a gyenge gazdasági teljesítmény, az európai közvélemény „fáradtsága” a válságkezelő műveleteket illetően, továbbá a kihívások közvetett, nem katonai jellege (terrorizmus, migráció, instabilitás) – kivéve Oroszországot. Bár több európai társadalom

**Az Európát határoló tengerek
jelentősége is felértékelődött.**

A nagy értékű beszerzések, például a vadászbombázó repülőgépek, komoly forrásokat kötnek le.

vások olyan választ idéznek elő az európai államokban, amely nem csupán politikai lépéseket eredményez, hanem a társadalom támogatásával a biztonság és a védelem feladatainak felértékeléséhez, az ehhez szükséges források megnöveléséhez vezet. E tendenciózusan megnövelt források már elegendők lehetnek átfogó haderőreformokhoz, a védelmi képességek modernizációjához, amely által Európa újfent képessé válik biztonsági környezetének alakítására.

SZÁNDÉK VAN

A walesi csúcstalálkozón elfogadott transzatlanti nyilatkozat és a zárónyilatkozat egyaránt rögzíti a védelmi kiadások növelésének szükségességét, sőt utóbbi 14. pontja azt is pontosan meghatározza, hogy ezen belül a védelmi kiadások 20 százalékát nagy fegyverrendszerek beszerzésére és kutatás-fejlesztésre, azaz technológiai modernizációra szükséges fordítani. E célkitűzések egy évtizeden belül teljesítendő felzárkózásra jelentenek politikai kötelezettségvállalást.

A közvélemény is másképp ítéli meg a védelmi kiadások erősödését. A lengyel lakosság például, az Oroszország jelentette fenyegetésből adódóan, határozottan támogatja a katonai költségvetés növelését. A globális érdekekkel rendelkező nagyhatalmak lakossága számára, mint az Egyesült Királyság, az Egyesült Államok, Franciaország és Németország, a terrorizmus visszaszorítása mellett komoly érdek a regionális instabilitás és a konfliktusok kezelése, a tengeri kereskedelmi útvonalak biztonságának fenntartása, s így ugyancsak hajlandóbbnak mutatkoznak a katonai kiadások növelésére. A regionális ha-

talom, de instabil gazdaságú Olaszország és Spanyolország, illetve az évek óta az államcsőd szélén egyenlítőző Görögország esetében az elhúzódó gazdasági recesszió visszafogott támogatottságot eredményez a katonai költségvetés növelésével vagy akár szinten tartásával kapcsolatban.

A bűvös „két százalék”, a védelmi kiadások emelése, az amerikai hozzájárulás mértéke így a jövőben is a nyomásgyakorlás eszköze lehet Washington kezében, de a NATO-ban betöltött amerikai vezető szerep a továbbiakban is megkérdőjelezhetetlen marad. Csiki Tamás figyelmeztet: még a 2014-es walesi politikai kötelezettségvállalás nyomán sem várható reálisan, hogy az európai államok egyik napról a másikra megkötő erejű újabb vállalat tegyenek védelmi kiadásaik „azonnali” növelésére. Kérdés, milyen párbeszéd indul el a 28 NATO-tagállam között egyrészt a februári, brüsszeli védelmi miniszteri találkozó után, illetve az állam- és kormányfők május 25-re tervezett csúcstalálkozója előtt. Az is valószínű, hogy a 2020-as amerikai elnökválasztási kampányig érdemi, „számszerűsíthető” változásokat akar kipróbálni európai szövetségeseiből Donald Trump amerikai elnök.

A fennálló problémák orvoslását valamelyest segíthetné, ha a NATO–EU együttműködés eredményeként politikai egyeztetés kezdődne arról a már ismert javaslatról, hogy az Európai Unió 3 százalékos költségvetési hiánycéljába a védelmi kiadások ne számítsanak bele, így a védelmi költségvetés növelése nem borítaná fel a hiánycélt, és nem eredményezne kötelezettségzegési eljárást vagy gazdasági leminősítést egy tagállam esetében sem.

számára ez kényelmes megoldásnak tűnik, korántsem biztos, hogy a külső kihívások ezt lehetővé teszik.

A „politikai válasz” forgatókönyve szerint az európai államok úgy értékelik, hogy a biztonsági környezet kihívásai negatívan érintik hosszú távú stratégiai érdekeiket, és ennek hatására igyekeznek megállítani a védelmi kiadások csökkenését. Mindez azonban csak korlátozott eredményt hozna, ami sokkal inkább politikai állásfoglalásokban ölt testet, mint komoly védelmi reformokban, azaz nem fogja érdemben erősíteni védelmi képességeiket. Ebben az esetben a védelmi kiadások 2016-ban látott növelése nem válik trendfordítóvá, inkább csak eseti, időszakos jellegű.

A „gyökeres változás” forgatókönyve értelmében a biztonsági környezet jelentős romlása és az érzékelt kihí-

OROSZ-INDIAI VÉLEMÉNYKÜLÖNBSÉG

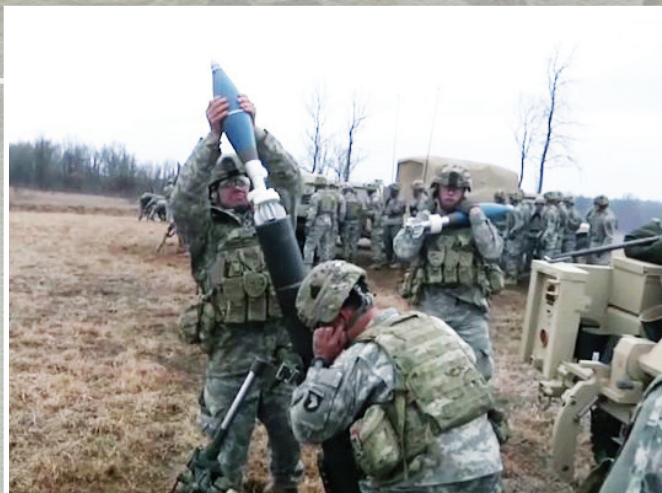
India csak azzal a feltétellel hajlandó aláírni az ötödik generációs, közös orosz-indiai fejlesztésű vadászbombázóról szóló szerződést, ha Oroszország minden technológiát átad számukra. A 127 együléses repülőgép programja még 2007-ben indult el, de végleges szerződés még nem született. Az indiai vezetés szeretné elkerülni, hogy úgy járjanak, mint a Szu-30MKI-val: ezeket ugyan az indiai HAL szereli össze, de a gépek alkatrészei Oroszországból érkeznek, és 20 százalékkal drágább a teljes vételár is. Ezért most teljes technológiai transzferet követel az indiai fél, amely óriási jelentőségű lenne a hazai repülőgépipar fejlesztése szempontjából.

Times of India

PONTOSABB AKNATŰZ

Új, minden eddiginél pontosabb 120 milliméteres aknavető löszert kíván hadrendbe állítani az amerikai hadsereg. Az Afganisztánban is sikeresen alkalmazott, műholdas navigációs rendszert használó APMI tíz méteres pontosságú. A tervezés alatt álló HEGM löszér nem csupán a GPS-re, hanem a külső forrásokból származó lézeres célmegjelölésre is támaszkodhat. A pontosság így egy méter alatt marad, tehát nagyobb eséllyel kerülhető el a városi hadviselés esetén gyakori járulékos károkozás. A félaktív lézeres célmegjelölés egyben lehetővé teszi a mozgó célpontok eredményes támadását is. A tervek kidolgozása most zajlik, győztet 2018-ban hirdetnek.

Amerikai Hadsereg

B-21: NAGY LÉPÉS ELŐRE

Elfogadták a Northrop Grumman B-21 Raider, új generációs stratégiai nehézbombázó repülőgép előzetes terveit. A nukleáris csapásmérő, nehezen észlelhető, nagy hatótávolságú repülőgépet szánják a legöregebb B-52H Stratofortress-ek, valamint a fiatalabb, de mérgeződrágán üzemeltetett B-1B Lancer bombázógépek leváltására. A jelenlegi tervek szerint a darabonként 550 millió dolláros repülőgépekből a 2020-as évek közepétől legalább nyolcvan-at-százat állítanak majd hadrendbe. A költségek racionalizálása miatt várhatóan a B-2 Spirit továbbfejlesztett változataként épül meg a gép.

Defense News

TENGERALATTJÁRÓK MODERNIZÁCIÓJA

Az orosz haditengerészet várhatóan nagy hatótávolságú, atomtöltetű robbanófejjel is felszerelhető 3M14K Kalibr cirkálórakétákkal látja el a Projekt 949A Antej nukleáris meghajtású, rakétahordozó tengeralattjárókat. Az Antej-flotta 11 egységéből jelenleg nyolc áll hadrendben. A fegyverek a Zvezda hajógyárban elvégzendő nagyjavítás és modernizáció során kerülhetnek majd az új navigációs, szonár-, létfenntartó és vezérlőrendszerek mellé – jelentette ki Jurij Boriszov orosz védelmiminiszter-helyettes. A tervek szerint hamarosan megkezdődik a mind a nyolc hajót érintő modernizáció.

TASZSZ

NYUGDÍJBAN AZ ÚTTÖRŐ

A szingapúri haditengerészet ünnepélyes körülmények között kivonta hadrendjéből Fearless-osztályú járőrhajóinak első példányát, az RSS INDEPENDENCE-t. Ez volt a legelső, helyi tervezésű és építésű hadihajó, amelyet még 1998. augusztus 22-én állítottak hadrendbe. A hajónév azonban fennmarad: azt az új, nehezen észlelhető kialakítású, fedélzetén helikoptert is fogadni képes Independence-osztály első egysége viszi tovább. A tervek szerint tíz épül az 1200 tonnás vízkiszorítású, part menti feladatokra optimalizált, felfegyverzett hajókból.

Védelmi Minisztérium, Szingapúr

ERŐSEBB VÉDELEM

Az amerikai hadsereg Európában állomásozó M1A2 Abrams nehéz harckocsijait reaktív pótpáncéllal látják el. Az ARAT rendszer – harckocsik tornyára és testére konzolokon elhelyezhető – „téglái” segítségével a kumulatív robbanófejű páncéltörő rakéták, lövedékek ellen lehet eredményesen védekezni. A NATO keleti határainak védelmét erősítő Atlantic Resolve-műveletben részt vevő amerikai páncélos-egységek egy esetleges orosz támadás során modern harckocsikkal, páncéltörő rendszerekkel, helikopterekkel néznének szembe, így fontos a védelmük fokozása.

Amerikai Hadsereg

**MEGKEZDTEK A
SZOLGÁLATOT**

Ünnepélyes keretek között adták át a Koszovóban szolgáló magyar kontingens csapatzászlaját a Novo Seló-i táborban. A rendezvényen Giovanni Fungo vezérőrnagy, a KFOR parancsnoka méltatta a búcsúzó kontingens katonáinak teljesítményét, majd Virág Zoltán alezredes, leköszönő kontingensparancsnok fejezte ki jókívánságait a váltóállomány számára. Budai Attila alezredes, a 16. váltás parancsnoka a zászló átvételét követően hangsúlyozta, hogy bár a feladatok jellege nem változik, a szerepvállalás mégis más lesz, mint korábban, hiszen a portugál zászlóalj kivonulásával a Magyar Honvédség kontingense adja a KFOR-parancsnok közvetlen alárendeltségébe tartozó harcászati tartalék zászlóalj egészét.

Cs. Sárkány Beáta hadnagy; fotó: MH KFOR Kontingens

**DIPLOMATÁK
A BUTMIR
TÁBORBAN**

Friedrich Schrötter vezérőrnagy, az EUFOR Parancsnokság parancsnoka a Head of Mission konferencia keretében a Butmir táborban fogadta a Szarajevóban akkreditált nagyköveteit. A megbeszélésnek az egésznapos program során lehetőségük nyílt megismerkedni az EUFOR kötelességében szolgálatot teljesítő osztrák, magyar és több békefenntartó katonák felszereléseivel és fegyverzetével. A technikai bemutató dinamikus elemeként a nagykövetek megtekintették a magyar tűzszerézcsoport szakmai programját is.

Hübler Ildikó főhadnagy; fotó: EUFOR HQ PAO

**EUFOR-
KITÜNTETÉST
KAPTAK**

Az EUFOR hagyományos kitüntetés-átadó ünnepségén – szolgálatuk befejeztével, munkájuk elismeréseként – hat nemzet katonái vehették át az ALTHEA-medált Friedrich Schrötter vezérőrnagytól, a misszió parancsnokától. A kitüntetettek között volt három magyar katoná – Sáfár Albert dandártábornok, Vicai Zoltán alezredes és Bojtos Tibor törzsszázados –, akik az elmúlt hónapokban az EUFOR-parancsnokság állományában szolgáltak. Ünnepi beszédében Schrötter vezérőrnagy, külön kiemelve Sáfár Albert dandártábornok törzsfőnökként végzett tevékenységét, megköszönte valamennyi kitüntetett munkáját az EUFOR sikere és a biztonság fenntartása, valamint a bosznia-hercegovinai hadsereg kiképzése és fejlesztése érdekében.

Honvedelem.hu; fotó: EUFOR

Az Európai Unió Szomáliai Kiképző Missziójánál tett látogatást a María Dolores de Cospedal García spanyol védelmi miniszter vezette delegáció. A spanyol küldöttség repülőtéri fogadásának és a táborba szállításának minden mozzanatát a támogatócsoport három magyar katonája, Nagy Sándor zászlós, parancsnok, Bernáth László zászlós és Nemes Zoltán fő-törzsőrmester szervezte. Az előkészítő munka során ki kellett jelölni a vendégeket szállító konvoj páncélozott járműveit és vezetőiket, gondoskodni kellett a vendégek VIP-váróban

történő zökkenőmentes fogadásáról, be- és kiléptetéséről. A miniszter asszonyt az angolul és spanyolul is beszélő Nagy zászlós szállította; a program végétével María Dolores de Cospedal García külön megköszönte a magyar kísérők munkáját.

N.S.; fotó: spanyol védelmi minisztérium

◀ MINISZTERI LÁTOGATÁS

◀ FELKÉSZÍTŐ TANFOLYAM

A NATO Counter Improvised Explosive Devices Centre of Excellence (C-IED COE) mobil kiképzőcsoportja (Mobile Training Team – MTT) négyhetes, az improvizált robbanóeszközök (IED) elleni tevékenységgel kapcsolatos felkészítő tanfolyamot tartott Besmayában (Irak). A hétfős nemzetközi kiképzőcsoport munkája főként arra irányult, hogy fejlődjenek az iraki erőktől érkező álmány ismeretei és képességei, s a

jövőben még hatékonyabban tudják kezelni az IED-k jelentette veszélyt. Az iraki biztonsági szerveknek ugyanis jelentős erőket kell alkalmazniuk, hogy a lakosság biztonsága érdekében mielőbb megtisztítsák a felszabadított területeket az improvizált robbanóeszközöktől.

Kép és szöveg: NATO C-IED COE MTT

◀ RANGOS ELISMERÉS

A lengyel védelmi miniszter nevében Andrzej Falkowski altábornagy, a NATO Katonai Bizottságához delegált lengyel katonai képviselő ünnepélyes keretek között adta át Brüsszelben a Lengyel Fegyveres Erők érdemérem arany fokozatát Domján László vezérőrnagy, az MH Katonai Képviselő Hivatala vezetője, Miroslav Kocian vezérőrnagy, szlovák katonai képviselő, valamint Miroslav Zizka cseh katonai képviselő részére. Falkowski altábornagy beszédében kiemelte: a lengyel védelmi miniszter ezzel a kitüntetéssel kívánja kifejezni elismerését a Visegrádi Négyek (V4) fegyveres erői közötti együttműködés és kapcsolatok erősítése

érdekeiben végzett személyes erőfeszítésért, az EU-harccsoportban tett közös szerepvállalásért és a NATO keleti határa mentén, az előretolt jelenlétben vállalt hozzájárulásért.

Kép és szöveg: honvedelemhu

Új kiképzőgépekkel gyarapodott a honvédség

PILÓTABÖLCSŐ

TAVALY ÍRTÁK ALÁ AZT A SZERZŐDÉST, AMELYNEK KERETÉBEN A MAGYAR HONVÉDSÉG ESZKÖZPARKJA NÉGY CSEH GYÁRTMÁNYÚ KIKÉPZŐ-FELDERÍTŐ REPÜLŐGÉPPEL BŐVÜL. IDÉN MÁRCIUSBAN - A BERUHÁZÁS ELSŐ FÁZISAKÉNT - PEDIG MEGÉRKEZETT SZOLNOKRA KÉT ZLIN Z-242L. EZZEL ÚJ KORSZAK KEZDŐDÖTT A MAGYAR KATONAI REPÜLÉSBEN.

A 2016-ban aláírt, nettó 363 millió forintos szerződés magában foglalta négy repülőgép (Z-242L Guru és Z-143LSi Genius), illetve számos pótalkatrész beszerzését, továbbá a hajózók és a műszaki katonák típusátképzését. A beszerzés célja a jelenleg rendszerben lévő Jak-52-es kiképzőgépek pótlása egy, a mai kor elvárásainak is megfelelő típusal.

A személyi állomány átképzése két részletben zajlott; a pilóták először Szolnokon ismerkedtek a géppel, elsajátítva a típushoz szükséges ismereteket, a Zlin Aircraft gyár igazgatójának saját Z-143LSi gépén. Amikor pedig elkészültek a Magyar Honvédségnek szánt Z-242-esek, az MH 86.

Szolnok Helikopterbázis négy Jak-52-es hajózója két műszaki katona kíséretében utazott ki Csehországba, hogy ott folytatódjon a kikézésük.

A most vásárolt két Zlin-modell között a legszembetűnőbb különbség az, hogy a Guru két-, míg a Genius négyülékes. Természetesen emellett számos más eltérés is van; ezekről a Zlin Aircraft repülés-irányítóját, Pavel Hajlát kérdeztük, aki pilótaként szintén repüli e típusokat.

– A Z-143 LSi négyülékes gép, amely alapvetően kiképzési célokat szolgál és némileg erősebb hajtóműve van, mint a Z-242L-nek. Az utóbbi szintén kiképzőgép, azonban alkalmas éjszakai, műszeres vezetés gyakorlására is – hallhattuk a cseh cég munkatársától.

Mint megtudtuk, a pilóták azért szeretik a Zlineket, mert felhasz-

nálási lehetőségük igen széles skálán mozog, akár még műrepülésre is alkalmasak. A Z-242-re és a Z-143-ra egyaránt jellemző alsószárnyas kialakítás, valamint a zavartalan kilátást biztosító

Az otkovicei Zlin-gyár.

pilótakabin jelentős mértékben megkönnyíti a kiképzést, hiszen a kezdő hajózók számára is könnyebb a navigálás.

Visszatérve a magyar hajózók és műszakiak átképzésére: a Brnótól mintegy nyolcvan kilométerre, keletre elterülő otkovicei gyárban az elméleti felkészítés után vette kezde-

tét az ismerkedés a Z-242-esekkel. A magyarok az első kint töltött napok során még csak áhítózza figyelheték a földről a típus légi manővereit, ugyanis a gépek tesztútjain csakis a vállalat saját berepülőpilótái ülhetnek a botkormány mögé. A sikeres tesztet követően azonban már a szolnokiak is kipróbálhatták a gépeket – a cseh

pilóták felügyelete mellett. A NATO-szürkére festett Zlinek áramvonalas gépek, amelyek számára nem tűnik kihívásnak a különböző – sokszor igen látványos – manőverek végrehajtása. S hogy eközben a földön maradt pilótatársak se unatkozzanak, a korábban Szolnokon megismert Z-143-as is munkába állt. A két, egymástól eltérő feladatokat gyakorló gép nem egyszer találkozott egymással a magasban, hogy egy-egy rövid kötelékrepülés erejére összeálljanak. A különböző manővereket figyelve úgy tűnt, a magyar hajózók igazán élvezték az ismerkedést a Zlinekkel, miként azokat a képességeket is, amelyekkel ezek a gépek rendelkeznek.

Március 24-én érkezett a nagy nap, amikor a két magyar felség-

jelzésű, de még ideiglenes cseh lajstromjellel ellátott gép elindult a szolnoki bázisra, hogy elfoglalják végleges állomáshelyüket. A nemzetközi jogszabályok miatt a hivatalos átadóünnepségig a csehek feleltek a gépekért, ezért cseh–magyar pilótapárosok repültek haza azokat.

A kétfépes kötelék megérkezését nagy tömeg várta, ugyanis nemcsak a helikopterbázis teljes jelenlévő állománya sorakozott fel a gurulóúton, de jelen volt számos nyugállományú katona és civil is, hiszen éppen ekkor tartották Szolnokon az ejtőernyősök napját is. Az ünnepséggel egybekötött átadóünnepségen Tóth Máté és Török Péter századosok, a Zlinek magyar hajózoí jelentették dr. Simicskó István honvédelmi miniszternek, hogy a repülőgépek rendben megérkeztek Szolnokra. Az érkezésük alkalmából rendezett ünnepségen a tárcavezető úgy fogalmazott: dönteni kellett arról, érdemes-e felújítani az 1950-es, 1960-as évek technikai eszközeit. Hozzátette: a technológia gyorsan változik, ezért inkább modernizációra van szükség. Fejleszteni kell a Magyar Honvédséget és annak valamennyi képességét, amelyekre szükségünk lesz a jövőben is.

Egy korábbi interjúban dr. Orosz Zoltán altábornagy, a Honvéd Vezérkar főnökének helyettese a gépek kapcsán elmondta, hogy a két Z-242L kiképző, illetve a két Z-143LSi felderítő és futárrepülőgép már korszerű, digitális műszerekkel felszerelve érkezik hozzánk. A kétszemélyes Z-242-eseket elsősorban kiképzési

célokra használják majd – ide értve a műrepülő-képzést és a kötelékrepülési gyakorlatokat is. A négyüléses gépek pedig a kiképzésen túl futár- és felderítő feladatokra is bevetethők lesznek.

A Zlinek nem csak a Jak-52-esek leváltását szolgálják: felszereltségüknek hála tökéletesen beilleszkednek például a helikopterpilóták képzésébe is, hiszen a hallgatók az elméleti oktatást követően a Z-242L Guru gépeken sajátíthatják el a repülés gyakorlati ismereteit, amely után már megkezdhetik a típusátképzést a Mi-8-as és a Mi-17-es helikopterekre.

BÁZISAVATÁS HERCEGSZÁNTÓN

Befejeződött a honvédség határvédelmi bázisainak kiépítése. A negyedik létesítményt dr. Simicskó István honvédelmi miniszter adta át Hercegszántón. A rendezvényen – mások mellett – jelen volt dr. Benkő Tibor vezérezredes, a Honvéd Vezérkar főnöke és Elisabeth Ellison-Kramer osztrák nagykövet is. A tárcavezető hangsúlyozta, hogy a mintegy 150 fő elhelyezésére alkalmas bázisnak köszönhetően a Magyar Honvédség hatékonyabban láthatja el a déli határ védelmét, a katonák pedig kulturált körülmények között tölthetik pihenőidejüket. A honvédelmi miniszter köszönetet mondott az osztrák haderő műszaki katonáinak is a bázisok felépítése során végzett munkájukért.

Nyulas Szabolcs; fotó: Ráczi Tünde

HAZATÉRTEK A KATONÁK

Mindkét kontingens katonái tisztességgel és becsülettel helyálltak – jelentette ki Huszár János vezérőrnagy, az MH Összhaderőnemi Parancsnokság (MH ÖHP) parancsnoka Tatán, az MH Iraki Kiképzés-biztosító Kontingens (MH IKBK) harmadik, valamint az MH KFOR Kontingens tizenötödik váltásának visszafogadó ünnepségén. Az MH 25. Klapka György Lövészdandár alakulóterén felsorakozott katonák előtt a vezérőrnagy rámutatott: Irakban és Koszovóban is tovább erősítették a lakosságban azt, hogy a magyar katona a biztonság és a béke fenntartása érdekében van jelen a műveleti területen. A féléves missziókból hazatért, kiemelkedően helyállt katonák elismeréseket és emléklapokat vehettek át az MH ÖHP parancsnokától.

Antal Ferenc; fotó: Tóth László

NATO-ELLENŐRZÉS BÁNKÚTON

Technikai ellenőrzést hajtott végre a NATO Szövetséges Erők Európai Főparancsnoksága (Supreme Headquarters Allied Powers Europe – SHAPE) az MH 54. Veszprém Radarezred 3. Gerinc Mérőpontján, Bánkúton. Az ellenőrzés célja azt volt, hogy megállapítsa: a NATO légi és rakétavédelmi rendszerébe (NATINAMDS) felajánlott magyar légtér-ellenőrzési elemek – köztük a 2014-ben hadrendbe állt RAT-31DL típusú, 3D-s, nagy hatótávolságú felderítőradarok – teljesítik-e a szövetség által előírt követelményeket. Zbigniew Labuda alezredes, az ellenőrzőcsoport vezetője értékelésében kiemelte, hogy a bánkúti mérőponton mind a radar üzemeltetése, mind az üzemeltető állomány felkészültsége kiválóan megfelelt az elvárásoknak.

Kép és szöveg: Péter Gergely hadnagy

ÚJ JÁRMŰVEK A TŰZSZERÉSZEKNEK

A szakszerű, biztonságos és gyors tűzszerezsmunkát segíti az a hat terepjáró gépjármű, amely a közelmúltban érkezett meg az MH 1. Honvéd Tűzszerezés- és Hadihajós Ezredhez. Ember István őrnagy, az alakulat tűzszerezés műveleti főnöke elmondta: a modernizálás révén még hatékonyabb lesz az állampolgári bejelentések kezelése, ezek az eszközök tökéletesen megfelelnek a járórok és a felszerelések helyszínre szállítására. Az új járművek olyan magas szintű terepjáró képességgel is rendelkeznek, amely elengedhetetlen a nehezen megközelíthető helyen lévő robbanótestek felkutatásához, mindemellett önmentésre alkalmas csörlővel is felszerelték valamennyit, és modern megkülönböztető jelzéseket használnak majd.

Dr. Markovics Zita főhadnagy; fotó: Ivanyik Alexandra

KATASZTRÓFAVÉDELMI FELKÉSZÍTÉS

Katasztrófavédelmi feladatokra történő felkészítést, valamint tűzoltási gyakorlatot tartott a székesfehérvári MH 43. Nagysándor József Híradó- és Vezetéstámogató Ezred. A foglalkozás során mindenekelőtt a katonák árvízi védekezésre történő felkészülésre helyezték a hangsúlyt, az ezrednél ugyanis szinte hagyomány, hogy rendre kiveszik részüket a hazánkat sújtó természeti csapások felszámolásában; katasztrófavédelmi munkacsoportokkal, valamint technikai eszközökkel segítik a rendőrség és a szakemberek munkáját. A tűzoltási gyakorlatban a székesfehérvári tűzoltók működtek közre, e foglalkozás célja ugyanis az állomány felkészítése mellett az ezred és a katasztrófavédelem közötti együttműködés fejlesztése volt.

Kép és szöveg: Vizinger Diána hadnagy

FOURLOG 2017

Eredményesen ért véget a három ország területét érintő – cseh, osztrák, szerb és magyar katonai logisztikus tisztjelöltek részvételével zajló – kéthetes Fourlog 2017 gyakorlat. A kiképzés első szakaszában, az osztrák haderő zwölfaxingi laktanyájában, a hallgatók a békeműveleti felkészülés logisztikai feladatait gyakorolták be. A budapesti második etapon, a Zrínyi Miklós laktanyában, a forgatókönyv szerinti fiktív hadműveleti terület logisztikai szemrevételezése történt meg négy, főváros közeli település önkormányzata, illetve az MH 59. Szentgyörgyi Dezső Repülőbázis logisztikai szakállománya bevonásával. A gyakorlatsorozat utolsó mozzanatára pedig a cseh haderő szárazföldi haderőnemének kiképzőbázisán, Vyskovban került sor.

Draveczki-Ury Ádám; fotó: Dévényi Veronika

KÖZÖS ÉRDEKEK MENTÉN

Horvátország és Magyarország kapcsolata közös érdeken alapul, amelyeket meg kell erősíteni és minél hatékonyabban védelmezni kell – jelentette ki dr. Simicskó István honvédelmi miniszter Zágrábban, miután tárgyalásokat folytatott horvát vendéglátójával, Damir Krsticeviccsel. Megbeszéléseik során a felek az Európát sújtó, fokozódó terrorveszély és a migrációs válság kérdései mellett az együttműködés lehetőségeit is áttekintették. A magyar tárcavezető leszögezte: mindkét ország haderőfejlesztésbe kezd, azért is fontos az egyeztetés, hogy minél több közös, mindkét ország számára hasznos projekt valósulhasson meg. „A két nép barátságát az is kifejezi, hogy a magyar haderőprogram Zrínyi Miklós nevét viseli” – hangsúlyozta dr. Simicskó István.

Honvedelem.hu / MTI; fotó: Dévényi Veronika

BÁTOR KATONÁKRA EMLÉKEZVE

A nemzeti emlékhely minden szeglete a bátorságra emlékeztet minket, és bátor katonáink ma is helyállnak déli országhatárunkon – hangsúlyozta Vargha Tamás, a Honvédelmi Minisztérium parlamenti államtitkára, miniszterhelyettes a pákozdi Katonai Emlékpark (KEMPP) évadnyitó ünnepségén. Az államtitkár rámutatott: jelképes, hogy a rendezvény dátuma mindig március 15-éhez közeli, hiszen ekkor emlékezünk a magyar nép függetlenség iránti vágyának örök példájára, az 1848/49-es forradalom és szabadságharcra. A parkot az elmúlt hét év alatt közel félmillióan keresték fel, s az emlékhely idén újabb programokkal bővül, ennek jegyében került sor az Együtt a Szövetségben című fotókiállítás megnyitójára is.

Kép és szöveg: Kálmánfi Gábor

ÖSSZETETT FELADATRENDSZER

Ennyire összetett feladatrendszere egyetlen más katonai szervezetnek sincs – mondta dr. Benkő Tibor vezérezredes, a Honvéd Vezérkar főnöke a 2016 júliusában megalkult MH Hadkiegészítő, Felkészítő és Kiképző Parancsnokság első évvértékelő és feladatszabó értekezletén, majd az idei esztendő feladatainak tükrében felhívta az állomány figyelmét arra, hogy az együttműködő szervezetek és egymás segítése, támogatása nélkül ez a parancsnokság nem tud eredményes munkát végezni. Konkrét elvárásait megfogalmazva a Honvéd Vezérkar főnöke még körültekintőbb és még inkább emberközpontú hozzáállást kért a toborzásban érintett állománytól, hangsúlyozva, hogy a Magyar Honvédség feltöltöttsége nagymértékben a katonák és a társadalom közötti emberi kapcsolatokon múlik.

Skrinyár Eszter alezredes

Fotó: Krasznai-Nehrebeczky Mária

KATONAÖZVEGYEK TALÁLKOZÓJA

Tizennegyedik alkalommal rendezték meg a Katonaözvegyek Országos Találkozóját. A Honvédelmi Minisztérium és a Magyar Honvédség idén is a nőnaphoz kapcsolódva köszöntötte az aktív szolgálat alatt vagy nyugállományban elhunyt katonák özvegyeit a Stefánia Palotában. Kun Szabó István vezérőrnagy, miniszteri biztos ünnepi beszédében rámutatott, hogy a katonafeleségekre, családjára mindig is nagy teher hárult. Olyan stabil erkölcsi és érzelmi háttérrel teremtenek a katonáknak, amelyért csak a legnagyobb tisztelet hangján lehet szólni az ünnepeltekéről. A rendezvény elismerések átadásával folytatódott, majd a Honvéd Együttes műsorát követően díszebéddel zárult.

Révész Béla; fotó: Tóth László

KÉTNAPOS ATTASÉPROGRAM

Kétnapos budapesti programot szervezett a HM nemzetközi együttműködési főosztály a Budapesten akkreditált véderő-, katonai és légügyi attasék számára. A katonai diplomatákat a Készenléti Rendőrség központi objektumában Kalocsai Róbert rendőr őrnagy, megbízott főosztályvezető tájékoztatta a határ-vadászok munkájáról, majd a vendégek tűzszerész-, fegyverzet- és gépjármű-technikai bemutatón vettek részt. A program második napján az attasék és partnereik a Parlament legszebb helyiségeit járták be. Végezetül pedig a HM Hadtörténeti Intézet és Múzeumban Balogh Máté múzeumpedagógus vezetésével a „Jelszavaink valának: haza és haladás.” című kiállítást tekintették meg.

Kép és szöveg: Faragó Fanny

FORRADALMI FORGATAG

Hagyományaihoz híven ingyenes családi napot szervezett a HM Hadtörténeti Intézet és Múzeum március 15-én. A Forradalmi Forгатag keretében az intézmény díszudvarán idén is sorjázta a látóival: a kicsiket népi játszótérre és ólomkatona-öntés, a nagyobbakat a Magyar Szablyavívó Iskola bemutatója, a felnőtteket pedig többek között kirakodóvásár csalogatta a szabadba. Tartalmas programból persze bent sem volt hiány: a múzeum Márványtermében korongozni lehetett, a Díszteremben bárki megformálhatta saját huszárcsákóját, de volt ólomkatona-festés, ékszerkészítés, s mindemellett népi ügyességi játékok, előadások, táncházak és természetesen az intézet kiállításai is várták az érdeklődőket.

Takács Vivien; fotó: Tischler Zoltán

FEGYVERBARÁTSÁG

Háromnapos keresztképzés (Cross Training) keretében közös kézilőfegyver-gyakorlaton vett részt a tatai MH 25. Klapka György Lövészdandár kijelölt állománya, valamint az amerikai 10. páncélos felderítőezred 4. zászlóaljának Apache százada a szomódi lőtéren.

Farkas Gábor alezredes, az MH 25. Klapka György Lövészdandár

2. lövészászlóaljának parancsnoka elmondta, hogy a gyakorlat célja az együttműködési képesség fejlesztése volt.

– Lehetőségünk nyílt kölcsönösen kipróbálni egymás löfegyvereit, hogy adott esetben (például ha együtt kell működnünk egy valós helyzetben) tudjuk, mire képes a szövetséges által használt haditechnikai eszköz – mondta az alezredes.

Eric Ruff százados, az amerikai Apache század parancsnoka a tatabányai dandár felkészültségét és figyelmes-ségét emelte ki. A gyakorlatot sikeresnek értékelte, és a magyar vendég-szeretettel is rendkívül elégedett volt.

Gyakornokok a legfelsőbb szinten

NINCS LÓGÁS

AZ MH HADKIEGÉSZÍTŐ, FELKÉSZÍTŐ ÉS KIKÉPZŐ PARANCSNOKSÁG (MH HFKP) HONVÉD VEZÉRKAR TUDOMÁNYOS KUTATÓHELY (HVTK) TEVÉKENYSÉGE EGYRE KÖZISMERTEBB. KIADVÁNYAI IMMÁR NEMCSAK A MAGYAR HONVÉDSÉGEN BELÜL NÉPSZERŰEK, DE A NAGYKÖZÖNSÉG KÖRÉBEN IS. AZ OTT FOLYÓ MUNKÁNAK UGYANAKKOR VAN EGY KEVÉSBÉ ELŐTÉRBE HELYEZETT, DE ANNÁL FONTOSABB SZEGMENSE: A GYAKORNOKI PROGRAM.

Napjainkban a gyakornok szónak van bizonyos fajta negatív csengése. Akad, ahol szükséges rossznak, van, ahol felesleges időpazarlásnak tartják a jelenlétüket. A Honvéd Vezérkar Tudományos Kutatóhelyének munkatársai más oldalról közelítik meg a dolgot: a gyakornokok tevékenységét szervesen beépítik az aktuális munkafolyamatokba. Mindennek természetesen előfeltétele a szigorú és körültekintő felvételi rendszer. Dr. Vogel Dávid százados és Miletics Péter tanácsos – a gyakornoki program vezetői – a tudatos, átgondolt kiválasztást hangsúlyozzák.

– A felsőoktatási intézményeket eleve célzottan szólítjuk meg. Csak olyan hallgatókra számítunk, akiknek tanulmányi területe valamilyen

formában kapcsolódik a kutatóhely tevékenységéhez. Alapvetően a nemzetközi tanulmányok, biztonság- és védelempolitika, politológia, szociológia, antropológia szakokról várnunk jelentkezőket. A válogatás során rendkívül fontos tényező a jelentkező nyelvtudása. Az angol természetesen alapvető, de az, hogy ki milyen más nyelvterületen kiemelkedő, a kutatási területét is jelentősen befolyásolhatja. Az önéletrajz bekérése után kerül sor a személyes találkozóra, a valódi szűrőt azonban az jelenti, amikor egy megadott vagy közösen megbeszéltem témáról kell a jelöltnek szinopszist írnia. Ez a kétoldalas kivonat már jelzi, hogy valaki megfelel-e az itteni követelményeknek. Az esetek döntő többségében a jelölt megfelel, bár ehhez nagyban hozzájárul, hogy

a hallgatókat olyan tanárok javasolják, akikkel mi kapcsolatban állunk, ergo már eleve azoknak ajánlják a kutatóhelyet, akiknek kvalitásaival tisztában vannak – mondja Vogel százados, aki maga is tart órákat a Pannon Egyetemen és a Nemzeti Közszolgálati Egyetemen. Kollégája, Miletics Péter a Szegedi Tudományegyetem Nemzetközi és Regionális Tanulmányok Intézetének oktatója, nem véletlen tehát, hogy a program résztvevőinek zöme e három felsőoktatási intézményből érkezik.

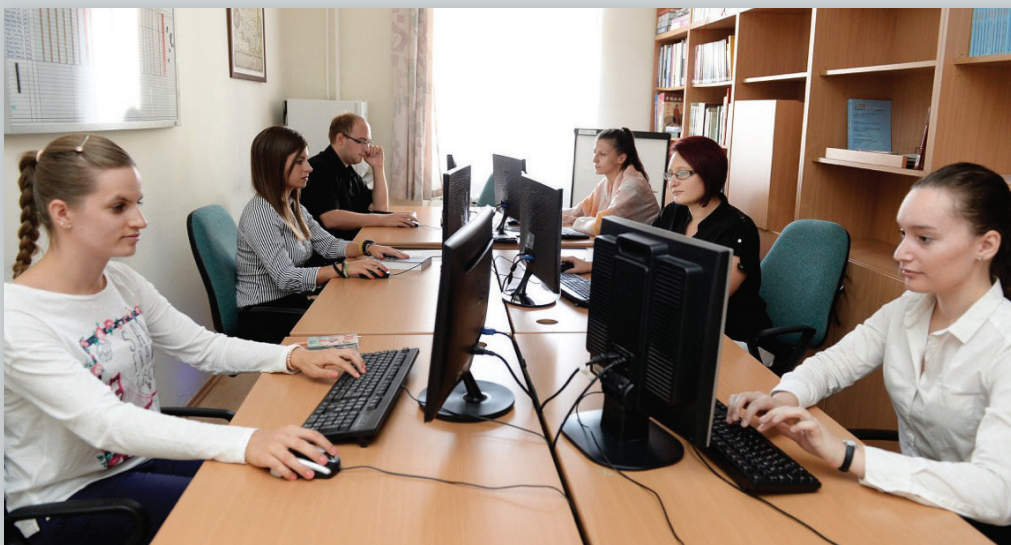
– A rendszer azért működik jól, mert nemcsak nyáron, hanem egész évben fogadunk gyakornokokat. Egy szegedi hallgatótól például nem lehet elvárni, hogy egy szemeszter közepe hétet töltsön nálunk, de volt már rá példa, hogy két-három napos

bontásokban ezt is megoldottuk. A folyamatosságnak hála, egyszerre általában négy-hat gyakornokot tudunk foglalkoztatni – választa Miletics Péter, hozzátéve: az, hogy az évi harmincöt-negyven hallgató mennyi időt tölt a kutatóhelyen, a küldő intézménytől is függ. Általában négy vagy hat hetet, de a Nemzeti Közszolgálati Egyetem esetében ez 8–10 hét is lehet.

A válogatás és a felvételi csak a kezdet. A HVTK gyakornokait folyamatosan kontrollálják, tevékenységüket figyelemmel kísérik. A munkát persze senki nem akarja megkerülni, de ha akarná, sem tehetné. A program a mindennapi munkavégzésen (tudományos rendezvények szervezése, háttérkutatás aktuális kiadványok szerkesztéséhez) túl, egy személyre szabott, kiemelt feladatot is tartalmaz. A kutatóhely munkatársainak szakmai irányításával egy nagyobb tanulmányt kell letenniük az asztalra a gyakornoki időszak végén. Az írást szakmailag lektorálják, majd – témától függően – beillesztik a HVTK aktuális szakmai anyagába, vagy közlésre javasolják valamelyik hazai (a Honvédelmi Minisztérium, illetve a Magyar Honvédség által jegyzett, esetleg külföldi) szakmai kiadványba.

– Ezt a munkát természetesen kiemelt figyelemmel kísérjük, hiszen (tudományos jelentőségén túl) presztízsértékkel bír. Témavezetőkként mindenben segítjük őket, hogy a gyakornoki idő elteltével olyan tanulmányt adhassanak ki a kezükből, amely bármilyen komolyabb szakkiadványban megállja a helyét. Itt nincs lógás, és ezzel a gyakornokok tisztában vannak. Egymást is ösztönzik, segítik, eszükbe sem jut, hogy ne a dolgukkal foglalkozzanak. Rögtön az elején világossá tesszük: csak az jelentkezzen, aki komolyan gondolja, és le akarja tenni névjegyét az asztalra – hangsúlyozta Miletics Péter.

– Időről-időre bekérjük a félkész munkákat: lássuk, hogyan állnak vele, kell-e nagyobb segítség, korrekció. Az egyik legfontosabb jellemzője a gyakornoki programnak a kétoldalú kommunikáció. Célunk, hogy a hallgatók érezzék: ez nemcsak egy-

oldalú tanítási, hanem mentorálási folyamat is – hangsúlyozta Vogel százados, kiemelve, hogy a téma-választásnál természetesen csak bizonyos határok között kapnak szabad kezet a hallgatók. A kutatóhely népszerű, folyamatosan megjelenő országismertető kiadványai például olyan tág területet ölelnek fel egy régióról, amely lehetőséget ad a gyakornokoknak az aktuális munkákban való részvételre is. Ha egy hallgató témája nem az éppen előkészítési fázisban lévő munkához tartozik, tanulmánya a már említett szaklapok valamelyikében jelenik meg, ám az aktualitás ebben az esetben is döntő feltétel.

– Egy gyakornokunk például, a közelmúlt eseményeire reagálva, elemezte a hadsereg szerepét a puccskísérletekben, a török társadalom vetületében. Egyik utódja ezt már világviszonylatban fogja vizsgálni. Vannak persze slágertémák is, ilyenek a migrációhoz kötődő területek, amelyekkel a kutatóhely (státuszából adódóan) kiemelten foglalkozik. Ezek a tanulmányok nemcsak a Honvédelmi Minisztérium, hanem az összes, a migránsválságban érintett kormányzati szerv számára fontos és releváns dokumentumok – részletezte a százados.

A HVTK gyakornoki programja máris sikeresnek mondható. A hallgatók közül sokan jelentkeznek újra, hogy néhány hetet a kutatóhelyen tölthessenek; ez alapvetően a szakmai közegnek és a széles kutatási lehetőségeknek köszönhető.

A program sikerét talán az bizonyítja legjobban, hogy volt olyan hallgató, aki ma már teljes állásban náluk dolgozik. Ez a hajdani gyakornok Pákozdi Nóra, aki a Budapesti Corvinus Egyetem nemzetközi tanulmányok szakáról érkezett néhány évtizeddel ezelőtt.

– Tudatosan kerestem azokat a lehetőségeket, helyeket, ahol ilyen területekkel foglalkoznak. Szakterületem főként a Balkánt érintő migrációval, terrorizmussal, radikalizálódásukkal kapcsolatos folyamatok elemzése. Kutatásaimmal, írásaim-

Pákozdi Nóra

mal felkeltettem a figyelmet, így 2016 februárjától négy órában kínáltak állást, augusztus óta pedig már teljes munkaidőben dolgozom itt. Mit mondhatnék, erre nem számítottam az elején. Megtiszteltetés ezen a helyen, ilyen kollégák között dolgozni – mondta az egykori gyakornok, aki ma már a Honvéd Vezérkar Tudományos Kutatóhelyének előadója.

A múlt és a jövő egy napon

LÉGI PARÁDÉS ÜNNEP

MÁRCIUS HUSZONNEGYEDIKÉN NEM KIS MEGLEPETÉSBEN VOLT RÉSZÜK SZOLNOKON AZ EJTŐERNYŐSNAPI RENDEZVÉNYRE ÉRKEZŐ VETERÁNOKNAK ÉS VENDÉGEKNEK, HISZEN A HAGYOMÁNYOS PROGRAMOK MELLETT EGY KISEBB LÉGI PARÁDÉN IS RÉSZT VEHETEK.

Az MH 2. vitéz Bertalan Árpád Különleges Rendeltetésű Ezred (MH 2. KRE) – követve a jogelődök által teremtett hagyományt – idén is meghívta az egykori és jelenlegi, civil és katona ejtőernyősöket, hogy együtt ünnepeljék fegyvernemi napjukat, s emlékezzenek ejtőernyős balesetben elhunyt bajtársaikra. Idén azonban az élet felülírta a megszokott forgatókönyvet, a program jelentősen kibővült.

Szintén ezen a napon érkezett meg ugyanis Csehországból az MH 86. Szolnok Helikopterbázisra az a két Zlin Z-242L típusú repülőgép, amelyek a jelenleg rendszerben lévő Jak-52-es kiképzőgépeket váltják majd.

A gépek leszállását megelőzően dr. Simicskó István honvédelmi miniszter és Donald R. Baker ezredes, az Amerikai Egyesült Államok véderőattaséja átadták a bázis legújabb kiképzés-technikai eszközét, az előretolt repülésirányító szimulátort.

– Fontos és igen jelentős az életünkben, hogy az Amerikai Egyesült Államok másfél milliárd forint értékű, egyedülálló eszközt ajándékozott a bázisnak. Ez a szimulátor katonáink eredményességét, biztonságát szolgálja a jövőben a különböző műveletek során, hogy minél hatékonyabban

helytállhassanak, és nagyobb pontossággal végezhessek el a rájuk bízott feladatot – mondta az átadás alkalmából a tárcavezető.

Visszatérve az ejtőernyős napi hagyományos rendezvényre: a veteránok részt vettek az MH 2. KRE ünnepi állománygyűlésén, majd a honvédelmi miniszterrel, valamint dr. Benkő Tibor vezérezredessel, a Honvéd Vezérkar főnökével közösen elhelyezték a megemlékezés koszorúit az ejtőernyős balesetben elhunyt társaik emlékművén.

A nap további részében a vendégek statikus bemutató keretében megismerték az MH 2. KRE fegyvereit, felszereléseit, technikai eszközeit, majd következett a ráadás, a Szolnokon régen látott légi bemutató. An-26-os repülőgépből és Mi-8-as helikopterből harminc ejtőernyős ugrott, bemutatva alkalmazási lehetőségeik csaknem teljes spektrumát, majd az érdeklődők megtekinthették az „Ancsa” áthúzásait a reptér felett, sőt két alkalommal az átstartolását is.

A meglepetések azonban itt még nem értek véget: két ejtőernyős is kitűnt a többiek közül. Egyikük ame-

rikai volt, nevezetesen Elizabeth Ann Degraeve főtörzsőrmester, az amerikai attaséhivatal rangidős altisztje. Az ötvenöt ejtőernyős ugrással és az amerikai hadseregben jump master (ugrató-parancsnok) minősítéssel rendelkező hölgy ezt megelőzően hét ejtőernyős ugrást hajtott végre magyar társaival is Szolnokon.

A másik ejtőernyős Németh Endre hadnagy volt, aki egy általa tervezett és varrt, hihetetlen nagyságú, százhatvankét négyzetméteres magyar zászlóval ereszkedett alá. (Még csak megközelítő méretű zászlóról sem hallottam hazánktól se közel, se távol, de egy biztos: ez magyar rekord.) Németh hadnagy amúgy „rigger”, azaz ejtőernyővarró. Ezt a „szakmát” ma ketten gyakorolják a Magyar Honvédségben a Nemzeti Közlekedési Hatóság engedélyével; e hatóság vizsgáztatta is ezt a hatalmas zászlót, és lajstromozta Endre 1. néven. A másik rigger Varga Tamás zászlós, aki minden téren támogatta kollégáját a rekordméretű zászló elkészítésében.

A programokban gazdag nap a hagyományos ejtőernyősballal zárult.

A bekapcsolva felejtett turmixgép

HARMINCHÁROM MÉG GOMBÓCBÓL IS SOK, NEMHOGY UGYANENYNYI ELTÖLTÖTT ESZTENDŐ EGY HELYEN, EGY BEOSZTÁSBAN – GONDOLNÁ AZ EGYSZERŰ HALANDÓ. TÖRŐ ANDRÁS VISZONT MÁSKÉNT LÁTJA: BÁR MÉG VAN HÉT ÉVE A NYUGÁLLOMÁNYBA VONULÁSIG, EZEN ESZTENDŐKET IS JELENLEGI BEOSZTÁSÁBAN SZERETNÉ ELTÖLTENI.

Amikor felhívtam dr. Ruszin Romulusz dandártábornokot, az MH 5. Bocskai István Lövészdandár parancsnokát, hogy szeretnék bemutatni a magazinban egy közalkalmazottat, rögtön rávágta: Törő Andris.

– Étkezdevezetőnk „száz éve van itt”, katonák tízezreit, sok minisztert, vezérkari főnököt, ezred- és dandárparancsnokot szolgált ki, egy élő legenda – mondta a tábornok.

Nem tévedett, mert amikor eltöltöttünk egy délelőttöt Törő Andrással, kiderült, hogy valóban egy „legenda”, és nagyon is élő. Mint egy bekapcsolva felejtett turmixgép – jutott eszembe, amikor egyszerre beszélgetett velünk, felügyelte a napi menü elkészítését, utasításokat adott a másnapi ÁNTSZ-ellenőrzéssel kapcsolatban, még megigazított néhány terítéket a nőnapra fogadásra berendezett asztalokon: talán öt percet sem

beszélgettünk folyamatosan, de minélgyorsabban.

– Bocsk’, de ez egy ilyen szakma, szeretem mindenem rajta tartani a szemem – mondta.

Azért a meg-megszakított beszélgetésből kiderült, hogy 1982-ben vonult be sorkatonaként az akkori Hadtáp Kiképzőközpont budapesti, Zách utcai laktanyájába, ahol egyszer konyhai munkára vezényelték. Sok más sorkatonával ellentétben őt egyből megragadta a konyha világa. Elvégzett egy szakácstanfolyamot, hamarosan őrmesterként élelmezési rajparancsnok volt, 1984-ben pedig törzsőrmesterként szerelt le. Ezután kezdődött debreceni (egyedülálló) karrierje. Közalkalmazotti – az akkori megnevezés szerint polgári alkalmazotti – beosztást kapott az ezred konyháján. Semmit nem bízott a véletlenre: 1986-ban elvégezte a kereskedelmi- és vendéglátóipari szakközépiskolát, s

AZ ÖRÖKMOZGÓ SÉF

Törő András

még ebben az évben oktató főszakács, élmezési raktáros lett.

– Abban az időben a katonai szak-középiskolával együtt ezernégyszáz főre főztünk naponta, 14–16 sorállományú szakácsunk volt, köztük olyanok is, akiket az elemi higiénia „rejtmeibe” is be kellett vezetni. Mindig mondtam nekik: ahogyan kinéztek, olyan lesz a konyhátok is – emlékszik iv szsa.

Ebben sok változás nem következett be az elmúlt harminchárom évben sem, mert amikor bemutatta a mostani konyhát, miként készül a napi menü, kis túlzással a padlóról is lehetett volna enni. A személyzet makulátlan ruhában végezte feladatait, ami talán annak is köszönhető, hogy beszélgetés közben megint felugrott az asztaltól, és átvett egy adag ruhaszállítmányt.

De térjünk vissza a múltba: 1991–1996 között a hajdúhadházi bázis étkezdevezetőjeként dolgozott, s ez idő alatt volt olyan gyakorlat is, amelyen 3200 főre főztek. De a „pályacsúcsa” a 2000. évi álmosdi határátkelőhely átadása volt, ahol a környező településekről ötezer vendéget fogadtak.

– No, de gyertek, megmutatom, ma hogyan dolgozunk – invitált bennün-

ket, és meglepődve láttam, hogy a debreceni laktanyában három étkezde is van. Egy tiszt, egy legénységi, illetve egy a Kratochvil Károly Honvéd Középiskola és Kollégium tanulói számára. Ami egyből feltűnik: mindegyiket nagy gondoskodással, ízléssel rendezték be.

– Szép környezetben jobban esik az ebéd, még akkor is, ha önkiszolgáló a rendszer – mondta az étkezdevezető.

A három étkezde és egy konyha láttán felmerült a kérdés: hogyan tudják mindezt biztosítani? Törő András szavaiból kiderült, hogy nehezen, de nagy elánal. A határvédelemmel kapcsolatos feladatok őket is érzékenyen érintik: kéthetes váltásokban tizennégy fő folyamatosan a katonák ellátását biztosítja a helyszínen. Ennek ellensúlyozására viszont a hajdúhadházi bázison szolgálókat berendelték a dandárhoz, így most mintegy negyven fővel oldják meg a „hazai ellátást”. Ami ezen a napon csontleves volt gazdagon, toroskáposzta és lekvárral töltött fánk. (Nem bukta.) A közkatonától kezdve a dandárparancsnokig mindenki ezt kapta ebédre. Illetve a „Kratochvilosok” picivel többet. Nekik ugyanis napi ötszöri étkezés jár: reggeli, tízórai,

ebéd, uzsonna és vacsora. Ez viszont hatalmas szervezőmunkát igényel, és a konyhán dolgozókat nagyon leterheli. De Törő Andrásnak erre is van megoldása. Három műszakban dolgoznak: a reggelesek fél hattól fél kettőig, a közttes műszak fél nyolctól fél négyig, míg a délutánosok fél tizenkettőtől este fél nyolcig állnak a dandár rendelkezésére. Azt is megtudom, hogy egyre nehezebb megtartani mindenkit, hiszen a polgári életben egy szakács fizetése – ahogy András mondta – hármassal kezdődik, és sok nullával fejeződik be. Neki csak a családi légkör, a baráti viszony biztosítása a munkatársak között, egy kis cafetéria, és némi munkaidő-kedvezmény áll rendelkezésére a dolgozóknak.

– Azt sem szabad azonban elfelejteni, hogy a seregben dolgozók azért egy picit „burokban” vannak civil társaikhoz képest: a honvédség biztos állást, megélhetést garantál, sok egyéb más mellett – emelte ki.

Miután majdnem mindig csak másokról beszéltem, megkérdeztem: hogyan lehet egy munkahelyen harminchárom évet eltölteni a napi rutinban, anélkül, hogy belefásuljon az ember?

– Nekem ez az életem, minden egyes nap inspiráció és elégtétel is

számomra. Reggel bejövök, a munkatársaimmal megbeszéljük a napi teendőket személyre szabva, aztán főzünk, majd tálalunk, közben meg idegeskedek: elég lesz-e az étel, ízlik-e majd – és így tovább. De a legnagyobb elismerés számomra, hogy a (mostani) napi száznyolcvan vendégből százhetvenen megköszönik az ebédet, és kérdezik: holnapra mit főztök? Ez egy olyan szakma, ahol minden nap megmérettetsz, s mindig azonnal kapod is a visszacsatolást. Ha jó, ha rossz.

De mivel tölti a séf a szabadidejét? – kérdeztem Andrást, s nem is tudom, miért nem lepődtem meg a válaszában.

– Természetesen főzéssel – mondta, és mutatta serlegeit.

Minden honvédségi főzőversenyen elindul, s általában rendre meg is nyeri azokat. (Sőt civil megmérettetéseket is.) Számtalan első helyet szerzett bagulyásaival, de nyert már lecsófesztiválon, nemzetközi

mezőnyben toroskaposztájával, és elhozta a békéscsabai csülökfesztivál különdíját is. A dicsőséglista hallatán megkérdeztem: mi a séf kedvenc étele, s melyik az, amelyet a legkevésbé szeret elkészíteni?

– A kedvencem? – kérdezett vissza, majd hosszas morfondírozás után sem tudott válaszolni, de a legkevésbé szeretett általa elkészítendő ételére kijelentette: a zöldborsófőzelék. És azt miért nem szereted? – kérdeztem, mire ő elnevette magát: mert egy újságíró kérdésére valamit válaszolni kell.

– Amúgy hazudtam, mindent szeretek főzni és enni – tette hozzá nevetve.

Persze egy séfnek sem mindig a főzés, a konyha körül forog az agya, neki is volt egy kedvenc hobbija, a galambtenyésztés. Sok éven keresztül amerikai King galambjaival is nyert díjakat, de pár éve – legnagyobb sajnálatára – ezzel a hobbijával, allergiája miatt, fel kellett hagynia. Így mára maradt az „örök szerelem”, a konyhaművészet. Arra is rákérdeztem, vajon ezt a „művészetet”

sohasem akarta a civil életben is gyakorolni?

– Sokszor gondoltam rá, de aztán rájöttem, az már nem az én világom volna. Némi utánjárással persze tisztában lehetne az ember az aktuális trendekkel, aztán nyithatna egy vendéglőt valahol, amelyik vagy sikeres lenne, vagy nem, de én itt érzem jól magam.

A vállalkozói szellem azért nem áll messze tőle – derült ki későbbi szavaiból, hiszen igazi vendéglátós família az övé. Felesége 1986-tól 1992-ig vezette a hajdúsámsoni lakótelep tiszti klubját, majd annak megszűnte után azt 2000-ig „családi vállalkozásban” vendéglőként – ő a kocsmá kifejezést használta – vitték tovább. Fia pedig tizen-négy éven keresztül működtette a hajdúhadházi bázis kávéházát.

Végezetül pedig – mintegy indoklasként, hogy miért maradt ennyi évtizeden keresztül jelenle-

gi helyén – megmutatott néhány kitüntetést. Csak távirati stílusban: amit egy közalkalmazott megkaphat elismerésként, ő mindennek a birtokába került. Négyszeres Kiváló Dolgozó érem, a Honvédelemért Kitüntetett Cím mindhárom fokozata, és még sorolhatnám.

– De nem ez a lényeg, hanem az, hogy ha újra kellene kezdenem az életemet, akkor is ezt az utat választanám. A hadsereg és a konyha volt az életem, s remélem, marad is egy ideig. De ezt már csaknem futtában mondta, hiszen kezdődött a tálalás...

A HAJDANVOLT „HARCI TAXIK”, AZAZ A PÁNCÉLOZOTT SZÁLLÍTÓJÁRMŰVEK SZEREPE ALAPOSAN MEGVÁLTOZOTT ÉS FELÉRTÉKELŐDÖTT AZ ELMŰLT HÚSZ ESZTENDŐBEN. A TERRORIZMUS ELLENI AFGANISZTÁNI, IRAKI ÉS AFRIKAI HADJÁRATOKBAN TAPASZTALTAKNAK, ILLETVE AZ ÚJ OROSZ FENYEGETÉSNEK KÖSZÖNHETŐEN GENERÁCIÓVÁLTÁS VÁRHATÓ, MÉG AZ ÉVTIZED VÉGE ELŐTT.

AMV35: irány Ausztrália?

SuperAV: az amerikai tengerészgyalogság új úszóképes harcjárműve?

Gyakorlatilag szinte egyszerre „futott ki” számos fontos NATO-tagállam hadseregének páncélozott szállító-járműve. A több évtizedes szolgálat után búcsúzó eszközöket modern járművekkel kell felváltani. Ezt mondani könnyű, de a megfelelő járművet kiválasztani, a vele szemben támasztott követelményeket megfogalmazni egyáltalán nem egyszerű. Gumikerekek vagy láncalpak? Több páncélzat vagy kisebb tömeg? Védelem vagy könnyű szállíthatóság? Több fegyverzet vagy több szállítható katona?

Gurul vagy csörög?

GENERÁCIÓVÁLTÁS

VÍZI JÁRTASSÁGI

Az egyik legrégebben húzódó beszerzés az amerikai tengerészgyalogság úszóképes harcjármű-programja (Amphibious Combat Vehicle – ACV). Az 1972 óta hadrendben álló, azóta többször is modernizált AAVP-7A1 gyengéit (mint például az aknák, improvizált robbanóeszközök elleni elégtelen védelem, a ma már nem kielégítő fegyverzet) a 2003-ban indított iraki hadművelet mutatta meg. A lecserélésre indított ACV-program sem ma kezdődött: egy sikertelen projekt után 2011-ben indították el. A két fázisra osztott program első részében (ACV 1.1) egy 8×8-as hajtásláncú, gumikerekes, a háromfős személyzet mellett legalább 10 (de inkább 13) felszerelt tengerészgyalogost szállítani képes, minimum egy 12,7 milliméter űrméretű géppuskával ellátott, távirányított toronnyal rendelkező, úszóképes,

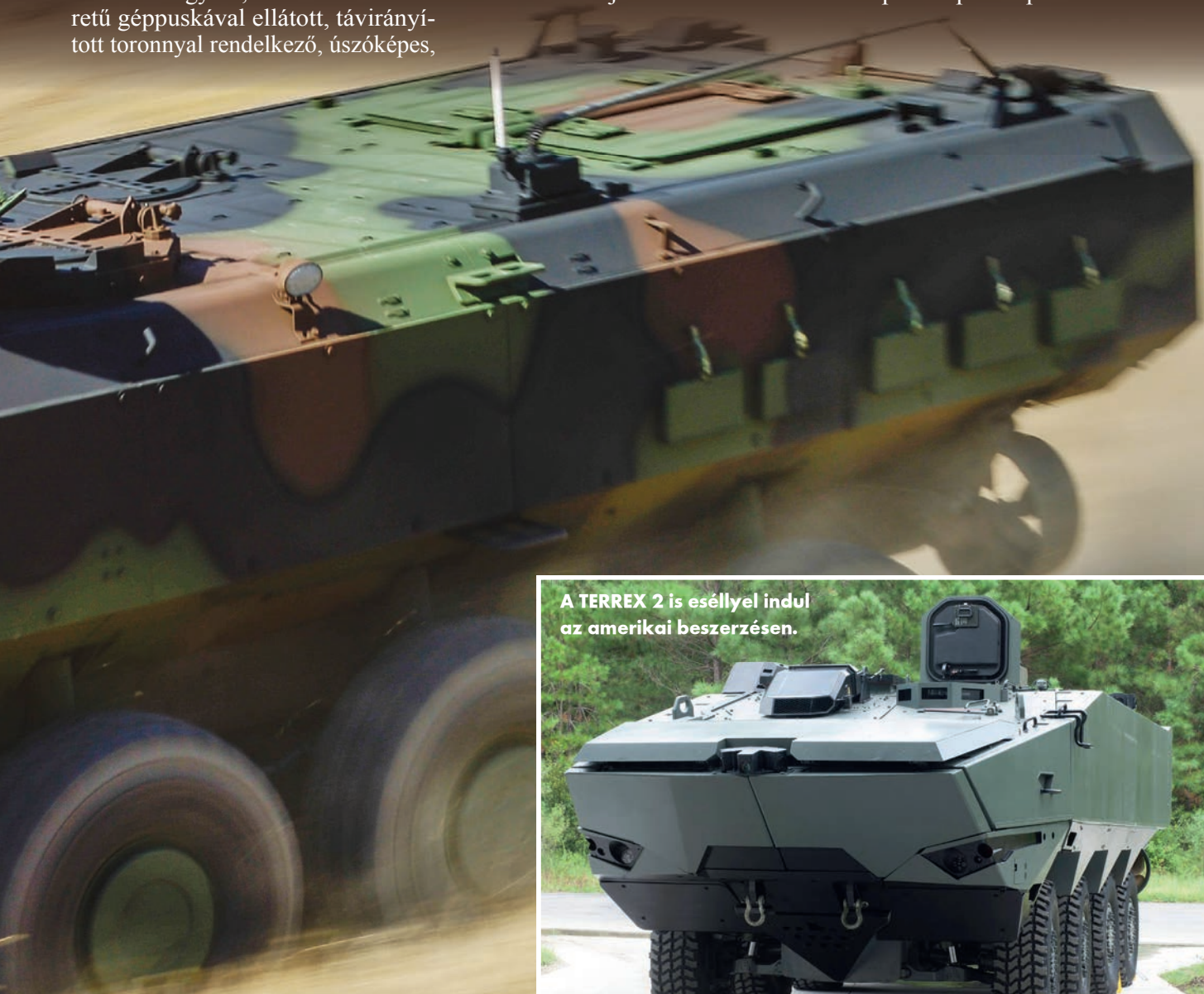

A Strykerrel kapcsolatban jelentős harctéri tapasztalat gyűlt össze.

páncélozott járművet keresnek. Alapvető elvárás a későbbi, komolyabb fegyverzet (egy 30 milliméteres gépágyú és egy 40 milliméteres automata gránátvető) befogadására alkalmas torony helyének előkészítése, a kétméteres hullámvészlekűdése, a benn ülők magas fokú védelme. A program során 2015 novemberében a BAE Systems és a SAIC kapott megbízást 13–13 jármű leszállítására.

Ezeket a megrendelő 2017 közepéig szeretné megkapni, s a szükséges tesztelést is le akarják zárni még ebben az évben. Tender-győztest 2018-ban hirdetnek; a kiválasztott cégnek 2023-ig kell leszállítania 204 járművet.

A BAE System az IVECO DV-vel összefogva nevezte be az amerikai elvárásoknak megfelelően módosított SuperAV prototípusát. A 26 tonnás

A TERREX 2 is eséllyel indul az amerikai beszerzésen.

A lánctalpas AJAX harcjárművek már idén hadrendbe állhatnak a briteknél.

saját tömeg mellé 4000 kilogrammos terhelhetőség jár. A 700 lóerős Iveco CURSOR turbodízel motorral hajtott SuperAV háromfős személyzete mellett 13 köbméteres belső terében 13 tengerészgyalogost és két napra elegendő felszerelését képes biztonságosan szállítani. A jármű sebessége szárazföldön maximum 105 km/h, míg a tengeren úszva 11 km/h.

A SAIC a szingapúri ST Kinetics-szel együttműködve készítette el a TERREX 2 úszóképes járművet.

A 30 tonnás, szintén gumikerekes, 8×8-as hajtású páncélozott jármű hasznos terhelhetősége 9000 kilogramm, amelybe azonban a felszerelhető pótpáncélzat is beleértendő. A 600 lóerős Caterpillar C9 dízel-motorral hajtott TERREX 2-esbe a szokásos három fő (vezető, parancsnok, irányzó) mellé a küzdőtérben tizenkét tengerészgyalogos fér el. A robbanások elleni védelmet erősíti a kétszeres V kialakítású test.

TELJES CSERE

Az Egyesült Királyság szárazföldi haderejének átalakítását is nagyban érinti a tervezett járműcsere. A jelenlegi három gépesített dandárból csak kettő maradna, amelyek az új, lánctalpas AJAX járműcsalád tagjait kapják meg. Az első megrendelés 589 AJAX beszerzésére vonatkozik, különböző (felderítő, csapatszállító, tűztámogató, műszaki mentő, előretolt repülés- és tüzérségi irányító, megfigyelő, műszaki) változatokban. A jelenlegi tervek szerint 2017-től állhatnak hadrendbe az első, 38 tonnás lánctalpasok. A harmadik dandár helyére viszont két másik kerülne: a „csapásmérő dandárok” néven emlegetett, leendő egységeket gumikerekes, 8×8-as páncélozott járművekkel szerelik majd fel.

A két, esélyesnek tartott jelentkező közül a General Dynamics Land Systems egyszerre két járművet is kínál a brit hadvezetés számára. Az egyik a már jól bevált, jelentős harc-téri tapasztalattal rendelkező Stryker,

A LAV 6.0 már bizonyította képességeit a kanadai hadrőben.

A német **BOXER CRV** igen erős fegyverzettel rendelkezik.

amelyet az amerikai hadsereg 2003 októbere óta számos hadszíntéren aktívan használ. A ma már dupla V-kialakítású, növelt robbanásálló törzssel készített, moduláris pótpáncéllal is felszerelhető jármű mellett a kanadai haderőben hadrendben álló LAV 6.0 is esélyes lehet a potenciálisan 1000 jármű eladásával kecsegtető üzletre. A LAV 6.0 a Kanadában már jól bevált LAV III Kodiak továbbfejlesztése. Az afganisztáni tapasztalatok alapján átalakított LAV 6.0 is dupla V-alakú törzset, extra külső pótpáncéllal, energiaelnyelő üléseket, automata tüzeltő készüléket kapott. Maradt viszont a kétszemélyes torony és benne a fegyverzet: a 25 milliméteres M242 Bushmaster gépágyú és a párhuzamosított 7,62 milliméteres géppuska. Persze a vevő dönthet másképp is: Szaúd-Arábia

például 20 és 30 milliméteres gépágyúkkal vásárolt LAV 6.0-kat.

A megrendelésre pályázik a francia Nexter is. Az általuk kínált VBCI szintén derekas harci tapasztalatokkal rendelkezik: Afganisztán mellett Mali és Közép-Afrika háborús területein is megfordult, francia színekben. A 2015-ben bemutatott VBCI 2 már 32 tonnás tömeg mellett 13 tonnányi hasznos terheléssel rendelkezik, melyet egy 650 lóerős Volvo D13, a hadszíntéren is könnyen cserélhető kialakítású turbodízel motor mozgat.

OLASZ MELO

Olaszország hadiipara régóta ismert a különböző feladatokra optimalizált gumikerekes harcjárműveiről. Jelenleg a CENTAURO-család legfejlettebb tagjának a 2016-ban bemutatott CENTAURO II számít. A kifejezetten tüztámogató feladatokra szánt jármű a Freccia gyalogsági harcjármű törzsének továbbfejlesztésével, és egy új, teljesen elektronikus vezérlésű és mozgatású toronnyal rendelkezik. A járművet egy 120 milliméteres, 45-ös kaliberhosszúságú ágyúval szerelték fel, amely kompatibilis minden, szabvány 120 milliméteres harcokcsi-löszerezellel. Így a 30 tonnás, 8x8-as, egyedi törzskialakítású jármű komoly tüzerőt képvisel. A már 1991 óta olasz hadrendben álló B1 Centauro harcjárművek lecserélése mellett az Iveco DV – Oto Melara

kettős komoly exportsikerekben is reménykedik.

AUSZTRÁL CSERE

Az ausztrál hadsereg szintén jelentős, több lépcsős csereprogram előtt áll. Az első hullámban egy gumikerekes, kifejezetten harcfelderítő-feladatokra optimalizált, kiváló terepjáró képességű páncélozott járművet állítanak majd hadrendbe. A tervek szerint 2021-től az új, modern típus az öreg, láncotalpas M113-asokat, az ausztrál 8x8-as Piranha-változatokat, az ASLAG-ot és a 4x4-es PMV járműveket váltja majd fel. A megrendelni szándékozott 225 jármű felderítő (129), parancsnoki (26), megfigyelő (17), előretolt repülés- és tüzérségi irányító (8), sebesültmentő (15), műszaki mentő (10) és mozgó szervizállomás (20) változatban érkezik majd, 2,5 milliárd dollárra tervezett költségvetéssel.

A követelmények szerint a már létező, a lehető legnagyobb ausztrál részvétellel legyártandó jármű felderítő változatának a háromfős legénység mellett 4–8 felszerelt katonát és a feladathoz szükséges eszközöket kell szállítania. A nyolc jelentkező közül a BAE Systems Australia/Patria (AMV35) és a Rheinmetall Defence Australia (BOXER CRV) nyert jogot a prototípusok elkészítésére.

A Patria AMV moduláris kialakítású páncélozott szállítójárművének ausztrál igények szerinti változata a megszokott, gumikerekes, 8x8-as hajtással, illetve erősebb védelemmel, nagyobb teherbírással rendelkezik. A kétszemélyes toronyba az Orbital ATK Bushmaster III 35 milliméteres gépágyú került. A jármű túlélőképességét növeli az integrált Saab LEDS 50 aktív önvédelmi rendszer és a felhelyezhető, Afganisztánból és Irakból már jól ismert, RPG-k elleni védőháló is. A 8x8-as hajtásláncú, gumikerekes BOXER CRV meglehetősen erős fegyverzettel rendelkezik. A LANCE toronyba egy 30 milliméteres Mk-30-2/AMB gépágyú mellé SPIKE irányított páncéltörő rakéták kerültek. A kommunikációs és felderítőrendszereket a Northrop Grumman szállítja.

A magyar katonai repülés jelentős évfordulóit

DÁTUMOK ERDEJÉBEN

EGY NEMZET,
INTÉZMÉNY,
SZERVEZET VAGY
ÉPPEN KATONAI
ALAKULAT ÉLETÉBEN
NAGY JELENTŐSÉGGEL
BÍRNAK A JELES
ÉVFORDULÓK. NINCS
EZ MÁSKÉNT A MAGYAR
LÉGIERŐ ESETÉBEN SEM.
DE VAJON MELYEK A
SZERVEZETI SZINTŰ
ÜNNEPLÉSRE OKOT
ADÓ TÖRTÉNELMI
ESEMÉNYEK?

A Magyar Honvédség 2018-ban ünnepli fennállásának 170. évfordulóját. A jeles dátumra minden bizonnyal számos kiemelkedő, komoly médiaérdeklődésre számot tartó rendezvény, esemény és megemlékezés fogja felhívni a közvélemény figyelmét. Az elmúlt években a magyar légierő két alkalommal ünnepelt hasonló jelentőségű eseményt: 2010-ben a magyar katonai repülés 100., míg 2013-ban az önálló magyar légierő megszületésének 75. évfordulójára emlékeztek. Mindkét ünnepnek a nagy tömegeket vonzó Kecskeméti Nemzetközi Repülőnap adott lenyűgöző keretet.

Mivel a honvédség, s benne a légierő 2018-ban ismét jelentős évfordulóhoz érkezik, az esetleges félreértések eloszlatása érdekében érdemes áttekintenünk katonai repülésünk azon történéseit, melyek a fent leírtak tükrében okot adnak a szervezeti szintű ünneplésre. Annál is inkább,

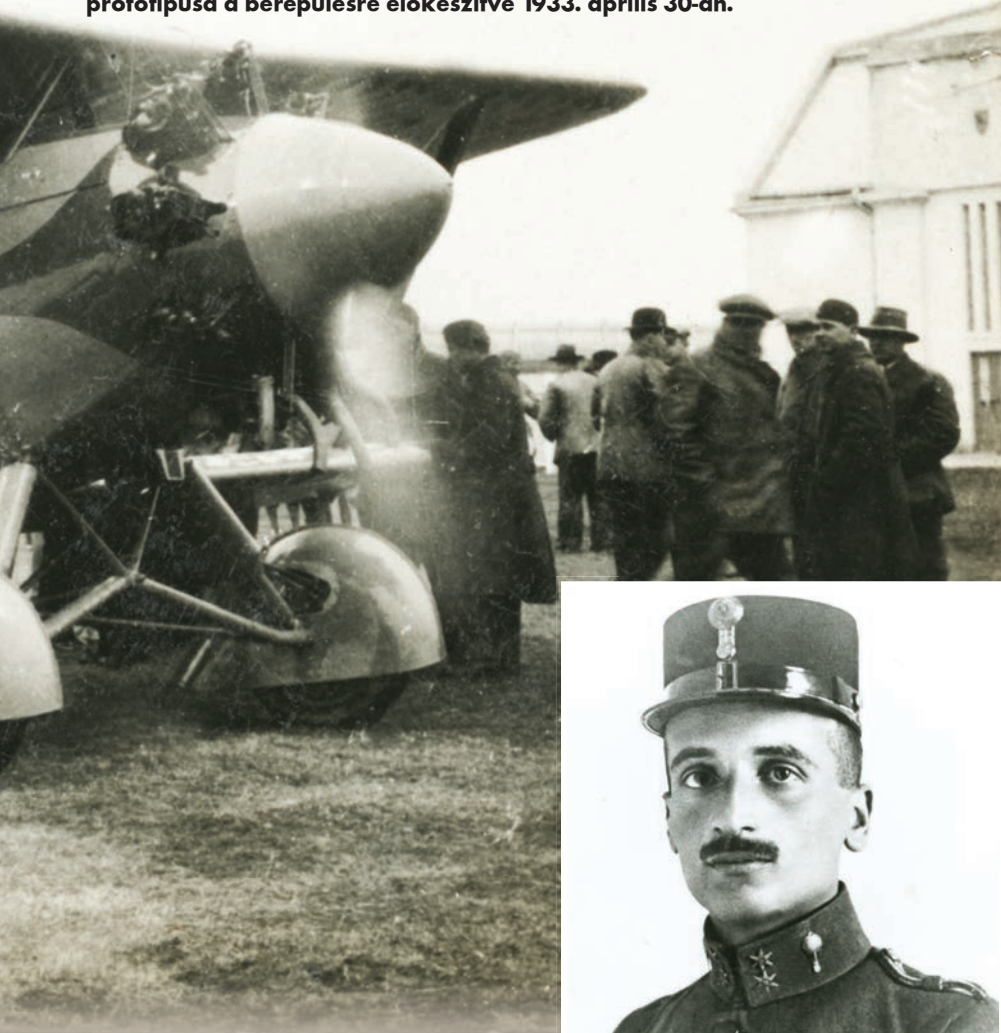
mivel a 20. századi magyar történelem és ezen belül a katonai repülés sorsfordító pillanatai között nem minden esetben könnyű rátalálni a pontos dátumokra.

Mielőtt belemerülnénk az események ismertetésébe, érdemes átgondolni, hogy katonai repülőink számára mely történések adhatnak okot a szervezeti szintű ünneplésre. Ehhez a következő három kérdésre kell választ találnunk: mikortól beszélhetünk magyar katonai repülésről? Mikor vette kezdetét az önálló magyar katonai repülés? Mikor vált a légierő önálló fegyvernemmé Magyarországon?

Ahhoz, hogy az első kérdést megválaszolhassuk, a 19–20. század fordulójáig kell visszanyúlnunk. Az Osztrák–Magyar Monarchia hadvezetése – habár a hadseregben rendszertelen módon korábban is alkalmaztak repülőeszközöket (1849, 1866) – egy 1888-ban szervezett

A Székesfehérvár-Sóstón gyártott AVIS I vadászrepülőgép prototípusa a berepülésre előkészítve 1933. április 30-án.

**Petróczy István,
még főhadnagyként.**

bécsi aeronautikai kiállítást követően vette komolyan fontolóra a katonai jellegű repülés intézményi keretek közé szorítását, amihez természetesen az uralkodó, I. Ferenc József támogatására is szükség volt. Miután egy, a Birodalmi Hadügyminisztérium által kijelölt négytagú katonai bizottság végigjárta a német, a francia, valamint a brit léghajósrészlegeket, 1890-ben a Műszaki és Administratív Katonai Bizottság (Technische und Administrativen Militär-Comité) meghirdette az első, kizárólag katonák számára kiírt tanfolyamot, majd 1892 őszén, a porosz és a bajor léghajósrészlegek mintájára a bécsi Arzenál területén felállították a császári és királyi Katonai Aeronautikai Intézetet (k. u. k. Militär-Aeronautischen Anstalt).

Az eddig leírtak alapján egyértelműen adná magát a lehetőség, hogy 1892-öt tekintsük a magyar katonai repülés születési dátumának, ennél

azonban jóval bonyolultabb az ügy, mivel a Katonai Aeronautikai Intézet a közös hadsereg (k. u. k. Heer) és nem a honvédség alárendeltségébe tartozott. Arról nem is beszélve, hogy az 1893-tól felállított alegységek, legyen szó vár- vagy tábori ballonrészlegekről, a tüzérség, azon belül is elsősorban a vártüzérség alárendeltségébe tartoztak. Vagyis annak ellenére, hogy az itt szolgáló katonák vitathatatlanul a levegőben látták el feladatukat, valójában szó sem volt önálló szervezettel rendelkező katonai repülésről.

A következő jelentős szervezeti átalakításra 1909. október 7-én került sor, amikor a császári és királyi Katonai Aeronautikai Intézet helyét

átvette a frissiben megszervezett császári és királyi Léghajósrészleg (k. u. k. Luftschifferabteilung). A k. u. k. Verkehrstruppenbrigade alárendeltségébe tartozó részleg bázisát Fischamendben jelölték ki, ahol az uralkodó és Franz Conrad von Hötzendorf vezérkari főnök támogatásának köszönhetően gyors ütemben zajlott a szükséges balloncsarnokok, raktárak, műhelyek, valamint az iroda- és laktanyaépületek kialakítása. Az újonnan felálló részleg a haderő által ekkoriban megvásárolt első katonai léghajók és repülőgépek üzemeltetéséért, fejlesztéséért és beszerzéséért, valamint a hajózó és műszaki állomány kiképzéséért felelt. Létrejött tehát az első olyan önálló szervezeti egység, amely tényleges katonai repülőszolgálatot látott el. Ám a léghajósrészleg – akárcsak a helyét 1916. január elsején átvevő császári és királyi Légjárócsapat – szintén a közös hadsereg részét képezte és ez így is maradt az első világháború végéig, azaz az Osztrák–Magyar Monarchia felbomlásáig. Vagyis a magyar katonai repülés szervezeti szintű megszületését nincs értelme 1918 novemberére előtt kutatni.

Akkor vajon miért 2010-ben került sor az esemény 100. évfordulójára? A válasz egyszerű, az évfordulót nem egy szervezet, hanem egy bizonyos személyt ő ténete jelb i ki.

Katonai repülésünk születésnapját hagyományosan ahhoz a dátumhoz kötjük, amikor az első magyar származású hadirepülő kézhez vette pilótaigazolványát. A fennmaradt dokumentumoknak hála pontosan tudjuk, hogy erre mikor került sor: nemes petróczi Petróczy István 1910. szeptember 28-án kapta meg az Osztrák Repülőklub (Österreichischer Aero-Club) által kiállított becses dokumentumot.

A második kérdésre valamivel egyszerűbb a válasz, mivel az önálló magyar légierő szervezése szinte a Monarchia felbomlásának pillanatában, azaz 1918 novemberében megkezdődött. A magyar repülőcsapat megalakulásáról először egy 1918. november 3-án kelt jegyzőkönyvből szerezhetjük tdm ást. A dokumentum szerint a Hadügyminisztériumban ekkor hozták létre a Légügyi

A Győrben gyártott, V.790 oldaljelű Messerschmitt BF 109G-6 vadászrepülőgép 1944-ben.

Startra készül a „Kör ász” vadászrepülő század V-210 oldaljelű Fiat Cr.42-ese.

Kormánybiztosságot, amely később 37. légügyi osztályként működött tovább, Hangay Sándor tartalékos százados parancsnoksága alatt. Ez a szervezet fogta össze a frontról hazakerülő tábori pilóták, megfigyelőtisztek, műszaki katonák állományba vételét, valamint az országban fellelhető, esetlegesen beérkező repülőtechnika összeírását. November 9-én állították fel a Magyar Repülőcsapat Parancsnokságot, amely december 2-án, legalábbis a nyilvántartás szerint, 1195 fős állomány felett rendelkezett. A tél folyamán végrehajtott

átszervezéseknek és fejlesztéseknek köszönhetően 1919. március 21-ig, a Tanácsköztársaság hatalomátvételéig az önálló magyar légierő (repülőcsapat) egy kiképzőosztállyal (Szeged), nyolc repülőosztállyal (tulajdonképpen századdal), két különleges különítménnyel rendelkezett. Számtottevő erőről volt tehát szó, amit a magyar repülőgépgyárak (Magyar Repülőgépgyár Rt., Magyar Általános Gépgyár, Magyar Lloyd Repülőgép- és Motorgyár Rt., Ganz–Fiat Magyar

Repülőgépmotor-gyár Rt., valamint a város megszállásáig az aradi Magyar Automobilgyár Rt.) a nyár közepéig viszonylag korszerűnek számító repülőgépekkel is el tudtak látni. Fontos kiemelni, hogy az ekkor felálló szervezet 1945-ig egy pillanatra sem szűnt meg létezni, a Tanácsköztársaság ideje alatt Vörös Repülőcsapat-

A Székesfehérvár-Sóstón gyártott AVIS I vadászrepülőgép prototípusa a berepülést követően.

Az AVIS II prototípusa.

ként, az 1920-as és 1930-as években rejtett légierőként, majd Magyar Királyi Honvéd Légierőként működött tovább.

A harmadik kérdésre szintén egyértelmű válasz adható: a légierő 1939. január elsején, az imént említett Magyar Királyi Honvéd Légierő megalakulásával vált Magyarországon is önálló fegyvernemmé. A szervezet felállítását a hazánk fegyverkezési egyenjogúságát elismerő, a kisantant országokkal 1938. augusztus 23-án megkötött blei egyezmény tette lehetővé.

Összefoglalva tehát az eddig leírtakat, a légierő teljes szervezetére

A Magyar Repülőgépgyár Rt. által gyártott Hansa-Brandenburg C.I típusú kétüléses felderítő repülőgép.

érvényes jeles évfordulók dátumai a következők: a magyar katonai repülés kezdete: 1910. szeptember 28. Az önálló magyar katonai repülés kezdete: 1918. november 3. Az önálló magyar légierő megszületése: 1939. január 1.

A magyar katonai repülés immáron 107 éves történetében a felsoroltakon túl természetesen

még számos más ünneplésre méltó eseményt említhetnénk, ám ezek közvetlenül „csak” bizonyos szakágakat (például a sugárhajtású vagy a forgószárnyas technika magyarországi megjelenése), repülőtereket (Pápa, Szolnok, Kecskemét) vagy még kisebb szervezeti egységeket (például vadász, felderítő-, szállító- és kiképzőrepülés, légiirányító-, radarfelderítő tevékenység) érintenek.

Több mint
hagyományörzés

ÉL A MÚLT

ZSÚFOLT ÉVE VOLT TAVALY, ÉS AZ IDEI SEM ESEMÉNYTELEN A MAGYAR TARTALÉKOSOK SZÖVETSÉGE (MATASZ) HAGYOMÁNYÖRZŐ TAGOZATÁNAK. A KIHÍVÁSOKRÓL, AZ EREDMÉNYEKRŐL, AZ ÚJDONSÁGOKRÓL BESZÉLGETTÜNK A TAGOZAT VEZETŐJÉVEL, JÁSDI BALÁZS HAGYOMÁNYÖRZŐ FŐHADNAGGYAL.

– Milyen mérleggel zárták a 2016-os évet?

– Kemény, de eredményes esztendőnk volt. Közel 100 eseményen vettünk részt; ez jócskán meghaladja a korábbi évek átlagát, de az első világháborús és az 1956-os évforduló miatt jóval több megemlékezésre hívtak bennünket. Részt vettünk katonai tiszteletadásokon, az ifjúsági honvédelmi nevelést szolgáló haditechnikai és harcászati bemutatókon, valamint emléktúrákon. Külön ki kell emelnem a Doni Hősök Emléktúráját, amely mára zászlóalj szintű rendezvénné vált. Idén hat helyszínen rendeztük meg az eseményt.

– **Miért kezelik ennyire kiemelten a Doni Hősök Emléktúráját?**

– A Don-kanyar történelmünk egyik drámai epizódja ugyan, de vallom, hogy a vesztes csaták is tele vannak egyéni hőstettekkel. Meg kell ismertetnünk a valódi történéseket, a vereség mögött is szembetűnő bá-

torságot. Egy feledésre ítélt, negyven éven keresztül agyonhallgatott vagy eltorzítottan kommunikált eseményről beszélünk. A gyász mellett legalább olyan fontos az elismerés és a tisztelet. Most már a hősiek helytállásra kell emlékezni és emlékeztetni. A hőskultuszt helyre kell állítani, hiába használják magát a szót is pejoratív értelemben még helyenként. Még mindig hajlamosak vagyunk csak és kizárólag áldozatként tekinteni hőseinkre, a tragédiát hangsú-

lyozni, de mintha elfeledkeznénk a legfontosabbról, arról, hogy ezek a katonák – a túlélőkkel együtt – hősök voltak. Ezért vagyunk ott az emléktúrákon. Erre szeretnénk felhívni a figyelmet; mi ezt misszióknak fogjuk fel.

– **Egyre több filmben bukkannak fel a Matasz hagyományőrzői...**

– Tavaly öt alkotásban szerepeltünk. Az elmúlt években a filmes szakma is felfigyelt arra, hogy olyan felszereltséggel és háttérrel rendelkezünk, amely egyedülálló, és amellyel egy forgatáson jelentős költségcsökkentést lehet elérni; nem is beszélve arról, hogy mi valóban tisztában vagyunk vele, mit és hogyan kell tennünk. Közreműködtünk a Zrínyi Katonai Filmstúdió „Halhatatlanok – Limanowa, a magyar győzelem 1914” című filmjében, két 1956-os alkotásban, valamint a „Csak még egyszer előre” című filmben, amely a székesfehérvári 17. honvéd gyalogezred első világháborús, doberdói harcait dolgozta fel. A harctéri csata- és közelharc-jelenetekben vállaltunk szerepet.

– **Mi alapján rekonstruálnak egy-egy ilyen jelenetet, milyen forrásokból készülnek fel?**

– Szerencsénkre dr. Zöllei Zoltán nyugállományú alezredes a világháborús közelharcból doktorált, ráadásul egy kézitusa-szervezetet is vezet. Ő és a csapata folyamatosan képzik embereinket, minden első és második világháborús fortélyt elsajátítunk – a rohamkés használatától a kézitusa-ig. Mindig az autentikus, aprólékos ábrázolásra törekszünk, így fontos a visszaemlékezések, a korabeli fotók, az archív filmanyagok tanulmányozása is. Innen szereztük az ötletet például a harctéri szemét ábrázolására. Kevesen tudják, még kevesebben

mutatják be, de tény, hogy a lövészárkokban is volt szemét. Az Isonzó mentén még törött pezsgősüvegeket is találtunk. Voltunk olyan forgatáson, ahol azt kérték, szedjük ki az árokból a „szemetünket”, mire mi elmagyaráztuk, hogy az ugyanúgy a látvány része, mint az egyenruha, mivel „eredeti világháborús szemét”. Persze elfogadták, benne maradt a filmben.

– **A legapróbb részletekre is figyelnek?**

– Mindenre. Azt szoktam mondani, amikor forgatásra hívnak bennünket

statisztálni, hogy mi nem statisztákat viszünk, hanem komplex látványt. Azt a részt, amit velünk vesznek fel, a legapróbb részletekig kidolgozva vállaljuk. Ezzel egyrészt rengeteg pénzt spórolunk meg egy produkció számára, hiszen sem jelmezre, sem kellékre, sem sminkre nincs szükségünk, másfelől a dolog hitelessége megkérdőjelezhetetlen. Ez nem szíveség kérdése, mi csak így vállaljuk a munkát. Saját embereinkkel, saját felszerelésünkkel, saját fegyvereinkkel. Persze ez egyben óriási szakmai kihívást is jelent. Összetett

és roppant időigényes az előkészület. Ilyenkor első körben leülök a film készítőivel, ők elmondják a koncepciót, én pedig úgy megyek el a saját csapatomhoz, hogy már látom magam előtt, mire gondoltak, mit szeretnének rögzíteni. Mi is leülünk, mindenki hozzáteszi a saját ötletét, aztán a forgatásra már úgy érkezünk, hogy mindenki tudja a dolgát. Jelenleg egyébként egy Doberdóval kapcsolatos filmre készülünk, de erről még nem árulhatok el többet.

– **Honnan szerzik be az eszközöket, kikkel működik együtt a hagyományőrző tagozat?**

– A sokszínűséghez és a minden részletre kiterjedő hitelességhez egy civil szervezet erőforrásai önmagukban kevesek lennének. Magyarországon viszont sok a magángyűjtő. Eszközaink nagy része gyakorlatilag tőlük származik. Szívesen adják kölcsön a tulajdonukban lévő fegyvereket, a haditechnikai felszerelést. Mindenki jól jár: minket ellátnak a szükséges eszközökkel, a gyűjtő pedig biztonságban tudhatja azokat, s tisztában van azzal is, hogy a tulajdonát karbantartjuk, megfelelő helyen tárol-

juk és vigyázunk rá. Olyasmi ez, mint amikor egy képgyűjtő egy múzeumba bízza értékes festményét. Rengeteg tagunk egyébként gyűjtő is, így sok „saját tulajdonú” eszközzel rendelkezünk. Ezen túl számos céggel és civil szervezettel állunk kapcsolatban, amelyekkel gyümölcsöző az együttműködésünk. A legfontosabb stratégiai partnerünk természetesen a Honvédelmi Minisztérium és a Magyar Honvédség. Mi – rendeltetésünkből adódóan – olyan képességek birtokában vagyunk, amelyekre az általuk szervezett eseményeken igény mutatkozik, ők pedig logisztikai háttérükkel és kapcsolatrendszerükkel segítik a munkánkat.

– **Komoly darabokkal gyarapodott a tagozat „fegyverarzenálja” is...**

– A lövegkészletünkből most már összeállt egy olyan díszüteg, amelyvel reprezentálni tudjuk az elmúlt száz esztendő tűzértségét. Tavaly avattunk egy 85 milliméter űrméretű légvédelmi ágyút, amelyet 1943-tól egészen az 1980-as évek végéig rendszerben tartott a magyar haderő. Nagyjából nyolcvan ilyen védte Budapest légtérét.

Több korszakhoz

használhatjuk a második világháborútól kezdve. Ebből beszereztünk még egyet, amelyet a felújítás után – tekintetbe véve az intézmény státuszát és a honvédelmi nevelés terén végzett úttörő jellegű munkáját – az ország jelenlegi egyetlen honvéd középiskolája, a debreceni Kratochvil Károly Honvéd Középiskola és Kollégium udvarán avatunk fel májusban. Az ágyú helyreállításában természetesen az intézmény növendékei is részt vesznek.

– **Mi a közelmúlt legnagyobb előrelépése a tagozat életében?**

– Mindenképpen az, hogy van saját puskaműves-műhelyünk és fegyvermesterünk. Így már nem kell külső céghez vinni a kézfegyvereket, ő tartja karban, s ha kell, építi, illetve ő teszi „filmképessé” azokat. Ha egy fegyver nem működik például vaklőszerrel, akkor olyan valóság-hű másolatot kell készíteni róla, amely egy filmben tökéletesen megállja a helyét. Ez óriási lehetőség arra, hogy a munkánkat még precízebben és gyorsabban végezhessük.

– **Mindez, amit felvázolt, komoly háttérrel feltételez. Hányan dolgoznak az események, a forgatások, a beszerzések előkészítésén és kivitelezésén?**

– Közel húsz fő, a járműspecialistától a pirotechnikuson át a kézfegyver-szakértőig. Minden területnek megvan a saját felelőse, aki végigviszi a munkájához kapcsolódó feladatokat.

Emellett ott vannak a pártoló tagok, akik együttműködő partnerként rendkívül fontos szerepet töltenek be tevékenységünkben.

– **Milyen visszajelzéseket kapnak egy-egy esemény lebonyolítása után?**

– A leggyakrabban előforduló és legnagyobb dicséret számunkra az, amikor nem azt mondják, hogy „itt vannak a hagyományőrök”, hanem azt: „itt vannak a katonák.” Éppen erre törekszünk: egy adott korszak hiteles és autentikus, nem háttországi, hanem harctéri katonafiguráját ábrázoljuk, teljesen, a lehetőségek szerint a legapróbb részleteket figyelembe véve. Amit csinálunk, az nem színjáték, hanem maga az élő, megelevenedett történelem.

Csapat-karjelzések gyűjtői

A CSAPAT-KARJELZÉS A KATONAI SZERVEZETHEZ TARTOZÁS JELKÉPE. A KÖZNAPI ÉS A TÁRSASÁGI ZUBBONY UJJAIN EGY-EGY, A GYAKORLÓÖLTÖZETEN EGY VISELHETŐ. HÁROM FELVARRÓJA TEHÁT A LEGTÖBB KATONÁNAK VAN. TÖBB EZER DARABBÓL ÁLLÓ KOLLEKCIÓVAL AZONBAN KEVESEN BÜSZKÉLKEDHETNEK. MAGÓ KÁROLY ZÁSZLÓS ÉS TÓTH ZOLTÁN TIBOR SZÁZADOS KÖZÉJÜK TARTOZNAK.

Magó Károly zászlós

Magó Károly zászlós az első felvarróját Taszáron tűzte a karjára, amikor pedig a szolnoki helikopterbázisra helyezték, megvette a másodikat. Jelenleg hét vaskos albumban rendszerezi féltve őrzött relikviáit. Kizárólag repülőműszaki és hajózó emlékeket gyűjt, közülük a legrégebbiek a katonai repülés kezdeti időszakából származnak.

– Ezek a felvarrók nem közönséges textildarabkák, mindegyikük egy-egy esemény, időszak krónikája. A hadtörténelem kis szeletkéi, amelyek a hadseregben végbement változásokról, katonák, családok sorsairól mesélnek. A ritka példányok felkutatása, beszerzése pont ezért olyan nehéz: tulajdonosaik nem szívesen válnak meg tőlük,

HÍMZETT HADT

érthető módon érzelmileg erősen kötődnek hozzájuk. Az egyik szentkirályszabadjai felvarró megszerzése például több mint egy évembe került. Tudtam, hogy létezik, de az alakulat egykori tagjai közül senki nem akarta eladni a sajátját. A nőtlenzállón aztán talákoztam egy Szolnokra helyezett szentkirályi hajózóval, aki pont az általam annyira keresett karjelzést viselte. Kiderült, hogy két darab van a birtokában, de egyikőtől sem akart megválni. A sokadik találkozásunk alkalmával viszont elkövette azt a hibát, hogy megígérte: egyszer majd nekem adja. Ettől kezdve minden hétfőn, munkaidő után a nőtlenzálló bejáratánál vártam rá, abban bízva, hogy talán épp aznap jön el az én időm. Több mint egy évbe telt, mire beadta a derekát. Egyetlen kikötése volt csupán: többé nem szeretne velem a szálló előtt, hétfőnként, munkaidő után találkozni – rendezgette tematikus kollekcióját a hadtörténész végzettségű gyűjtő.

A gyűjtéshez azonban nemcsak pénz és kitartás, de segítőkész barátok is kellenek.

– Minden kollégámnak köszönettel tartozom, akik hozzájárultak kollekciónom gyarapításához. Mielőtt például a bázisunkról egy afganisztáni misszió tagjai kiutaznának, mindig megkérem közülük egy repülőműszaki és egy hajózó barátomat, hogy nekem is hímeztessenek egy-egy felvarrót. A költségeik megtérítését természetesen fel szoktam ajánlani, de az esetek meghatározó többségében nem fogadnak el pénzt tőlem. Az afganisztáni felvarrók közül persze csak azok érdekelnek, amelyeket viselnek is kint a magyar katonák. A karjelzések sok esetben egyébként rejtett üzeneteket is hordoznak. Ilyen például az egyik volt műszaki századé, amelyiken sakkfigurák láthatók. Az engedélyezésre felterjesztett hivatalos indoklás szerint ezek nélkül lehetetlen a játék, ugyanakkor minden egyes figurának meghatározott szerepe van; pont olyan nélkülözhetetlenek, mint az alakulat életében a műszakiak. Valójában viszont a hangsúly a huszáron volt: úgy hajtának minket, mint a lovat. Hasonlóan meggyőző indoklással sikerült engedélyeztetni a fekete bárányt ábrázoló

felvarrót is, pedig annak a mondanivalója jóval nyilvánvalóbb volt: a repülőműszaki előjárók szemében fekete bárányok vagyunk – folytatta Magó zászlós.

Az átlagos, tömeggyártásban készült felvarrókat pár száz forintért kínálják eladásra az interneten. A kis szériában készültek, a rendszerváltás előtről származók, a már megszűnt alakulatok karjelzései viszont már jóval többre kerülnek. Az első és második világháború textiljelvényei pedig igen borsos áron cserélnek gazdát, de van olyan felvarró is, amely annyira ritka, hogy nincs ára. Vagyis amit mond rá az eladó, annyiért kell megvenni, mert soha

ÖRTÉNELEM

Nagyon megtetszett, elhatároztam, hogy én is szerzek magamnak egy ilyen. Egy érme azonban nem érme, ettől kezdve nem volt megállás. Hét gyűjteményt építettem fel, voltak Árpád-házi érmém, Ferenc József és Horthy Miklós által kibocsátott pénzeim, s egy igazi ritkaságot is sikerült vennem. Ez egy fordított címeres 10 poltura volt II. Rákóczi Ferenc idejéből. A hármaskereszttel és a pajzs „cseréltek helyet”. Ez egyértelműen a vésnök hibája volt, aki nem gondolt arra, hogy a pénzverés sablonját fordított állásúra kell készíteni ahhoz, hogy az érmén minden a megfelelő helyre kerüljön. Érdeklődési körömet azonban egy Magó Karcsival folytatott hosszabb beszélgetés gyökeresen megváltoztatta. A felvarrók tekintetében ő akkor már tapasztalt gyűjtőnek számított, magával ragadott az a lelkesedés, ahogy ezeknek a karjelzéseknek a történetéről mesélt. Rövid ideig ugyan még hezitáltam, de aztán 2007. augusztus 30-án, Debrecenben megvettem egy nyugállományú katona teljes gyűjteményét. Ez mintegy négyszáz daraból állt, de volt olyan beszerzőutam is, amikor ezeröttszáz felvarróval jöttem haza. Akár jelentős összeget is hajlandó vagyok kiadni egy-egy számomra értékes darabért. Azon belül, hogy kizárólag magyar kato-

nem lesz egy másik lehetőség. Magó zászlós gyűjteményének egyik darabját 170 ezer forintért vásárolta. Albumaiban lapuló ritkaságait felsorolni lehetetlen. Birtokában van például a rendszerváltás után Magyarországon gyártott összes repülőműszaki és hajózási csapat-karjelzés. A külföldön szolgálatot teljesítő katonák felvarróit viszont a távolság miatt nagyon nehéz megszerezni. A Gripenekhez kötődő svéd, kanadai és egyesült államokbeli képzések, az AWACS személyzete által viseltek és az afgán repülőmissziók esetében ismeretség nélkül szinte lehetetlen is. Ennek ellenére az afganisztáni felvarrókból összeállított, a mindenkor utolsó váltás hazaérkezéséig naprakészen teljes kollekciója egyedülálló az országban; még az olyanokat is sikerült megszereznie, amelyeket a cérna színének egy kis

eltérése különböztet meg egymástól. A külföldi képzésekhez kapcsolódók közül is már csak pár, régebbi példányt kell felkutatnia, az újak ugyanis folyamatosan érkeznek: ottjártunkkor hozta a postás Szarvas Dávid hadnagy texasi felvarróit.

– A második világháború idejéből négy textil századjelvényt őrzök, de nyugodtan keressenek meg azok, akiknek van eladó! Annak is nagyon örülnék, ha valaki találna otthon egy, az első világháborúban, a haditengerész repülőik által viselt karjelzést. Az árakon nem fogunk sokat vitatkozni – ígérte Magó zászlós.

Tóth Zoltán Tibor százados is szenvedélyes gyűjtő, de ő csak a numizmatika után „talált rá” a felvarrókra.

– Úgy húsz évvel ezelőtt a kertszomszéd autójának egyik zugából kiesett egy Szent István ötpengős.

nai felvarrókat gyűjtök, elég széles az érdeklődési köröm: mindenre nyitott vagyok, amit valaha egyenruhán viseltek. Vannak sapka- és melljelvényeim is, az egyik legféltettebb darabom például a Horthy-korszakban működött Vöröskereszt főigazgatójának Szent Koronával, babérral és olajággal díszített sapkarózsája. Csodálatos darab, nem tudok róla, hogy másnak is lenne ilyen. Büszke vagyok a Ferenc József korából származó haditengerészeti tisztisapkarózsámra is, ami egy fémszállal hímzett, tömésekkel magasan domborított kézműves remek – sorolta a százados.

A huszonöt albumban őrzött, több mint négyezer felvarróból álló kollekciójával a gyűjtők rangsorában Tóth százados a „dobogón” érzi magát. Tudomása szerint az övéhez mérhető gyűjtemény csak dr. Besenyő-Buda János ezredes és Győri János nyugállományú alezredes birtokában van.

– Minden gyűjtő őriz egy-két egészen ritka darabot. Nekem ilyen például az egykori kisújszállási javítóezred kiképzőszázadának felvarrója, amit műanyag lapra, szitanyomással készítettek. Ebből két ismert pél-

A magyar karjelzések történetét Magó Károly zászlós és dr. Besenyő-Buda János ezredes dolgozták fel. Kutatásaikból kiderül, hogy már a két világháború idején is voltak textil jelvények az egyenruhákban, s 1945 után is történtek kísérletek alakulatjelzések készítésére, de ezek a próbálkozások a fordulat miatt nem folytatódhattak. Az 1950-es, 1960-as, 1970-es években, a titkosítás és az egységesítés jegyében semmiféle „egyéniességnek” nem volt helye, az ország vezetői rettegtek a közösségek esetleges túlzott összekovácsolódásától.

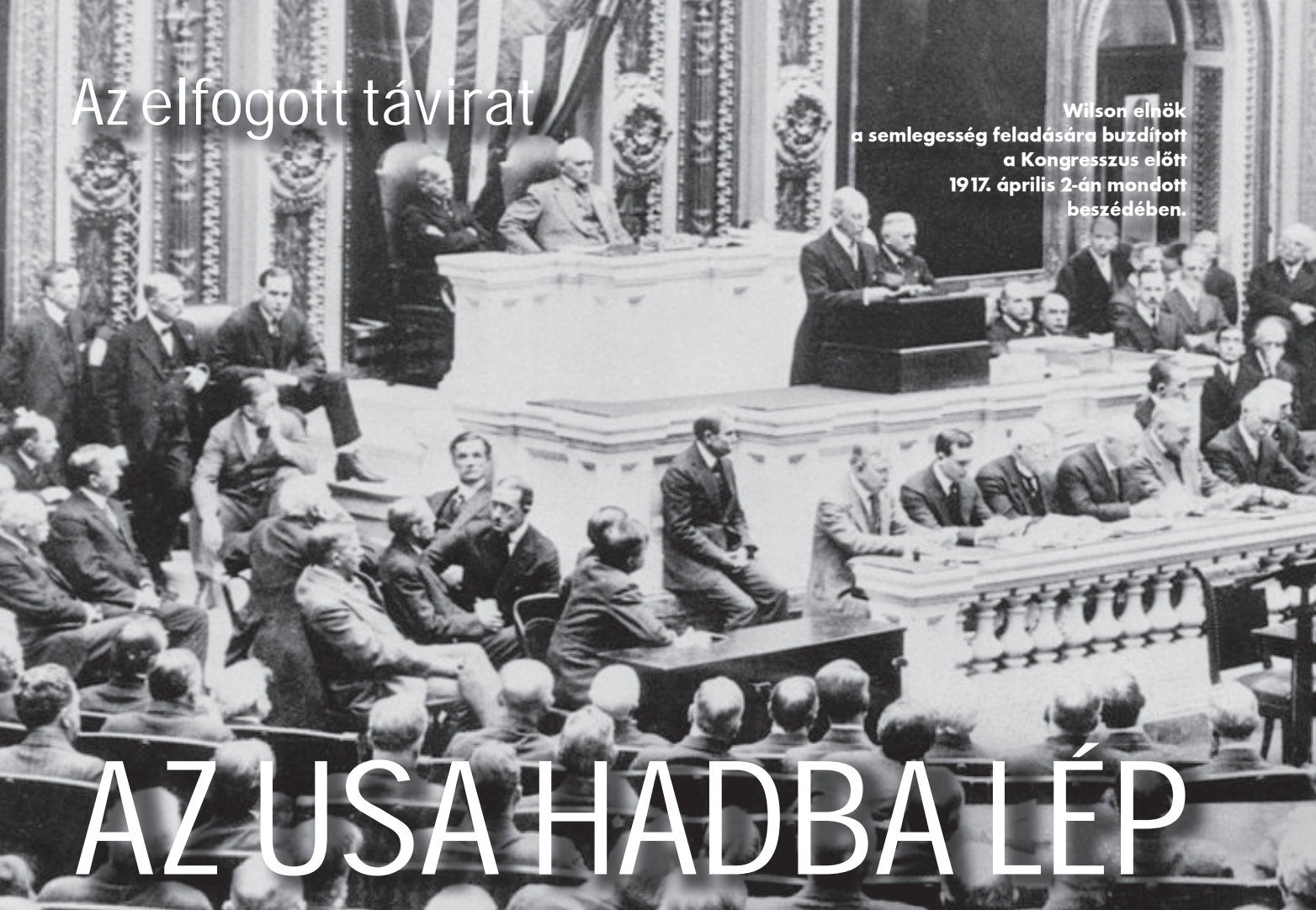
Ez a helyzet azonban 1989 után gyökeresen megváltozott. Az új társadalmi rendszerben már szükség volt – és van – a testületi azonosság erősítésére, a csapathoz tartozás érzésének megszilárdítására. Ezt fokozta még az új szövetségi rendszer, amelynek jeleit és jelzéseit nemcsak megismerték a magyar katonák, de maguk is szerettek volna valami hasonló, csak rájuk jellemző jelet viselni. Így vették át az egyébként világszerte használt, de leginkább az amerikai hadseregben népszerű karjelzést. Alulról jövő kezdeményezésüket az állami és a hadseregvezetés elfogadta. Minimális szabályozás után így mindenki megkezdhette saját felvarrójának megtervezését.

dányt tartanak számon, közülük az egyik az enyém. Sok barátomtól és kollégámtól kapok én is segítséget. A missziós kollekcióm „tárgygyűjtője” például Kálinger Roland őrnagy, Rozsé atya, a bázis tábori lelkésze, akitől rengeteg, a magyar katonák által Afganisztánban és a Balkánon viselt felvarrót kaptam. Nélküle nem lenne ennyire gazdag a gyűjteményem. A missziós karjelzésekre ugyanis nagyon nehéz rátalálni, mert nem jelennek meg a közlönyben, nincsenek rendszeresítve. Kiutaznak a kollégák, végrehajtják a feladatot, amikor pedig hazajönnek, a felvarrót emlékként a vitrinbe teszik. Baráti kapcsolatok révén viszont igazán különleges példányokat lehet beszerezni. Azért is, mert például az afganisztáni bazárban egy egész „iparág” létesült a felvarrók gyártására, 3-5 dollárért bármilyet

tudnak készíteni. A legmodernebb, számítógép által vezérelt hímző gépekkel dolgoznak, egy papírdarabra felskiccelt vázlat alapján is képesek remekművet alkotni. Az ilyen, egyedi készítésű felvarrókon látható motívumok egyébként általában egy-egy adott feladathoz kötődnek. Az afganisztáni missziókban például sokszor jelenik meg az ország térképe a karjelzéseken, a szolnoki hajózóknál és műszakiaknál természetesen a helikopter és a hegyek a hangsúlyozottak, az őrzésvédelmet ellátók esetében pedig a kutya és a kardos lovak a legtöbbet használt motívum. De a katonák körében a mesefigurák is nagyon kedveltek: dr. Bubótól és a kis vakondtól kezdve, a kockásfülű nyúlól át Süsü, a sárkányig valamennyien megjelentek már felvarrón – mondta Tóth Zoltán Tibor százados.

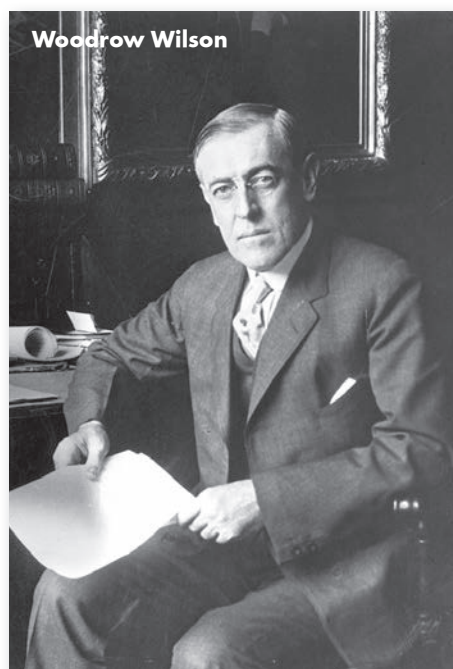
Az elfogott távirat

Wilson elnök
a semlegesség feladására buzdított
a Kongresszus előtt
1917. április 2-án mondott
beszédében.

AZ USA HADBA LÉP

1917. ÁPRILIS 6-ÁN ÚJ SZAKASZÁHOZ ÉRKEZETT AZ AKKOR MÁR HÁROM ÉVE DÚLÓ ELSŐ VILÁGHÁBORÚ: E NAPON UGYANIS AZ AMERIKAI EGYESÜLT ÁLLAMOK HADBA LÉPETT AZ ANTANT OLDALÁN. A TENGERENTÚLI HATALOM SEMLEGESSÉGI POLITIKÁJÁNAK FELADÁSÁHOZ NAGYBAN HOZZÁJÁRULT AZ A NÉMET TÁVIRAT IS, AMELYET A BRITEK FOGTAK EL ÉS FEJTETEK MEG.

Woodrow Wilson

Az első világháború kitörésekor az Egyesült Államok semleges maradt, ugyanakkor igyekezett a maga javára kiaknázni az antant és a központi hatalmak katonai küzdelmét. Ennek szellemében bővítette gazdasági kapcsolatait a háború előtti legfőbb partnerével, Nagy-Britanniával, de a szigetország első számú ellenfelével, Németországgal is kereskedett. Ám miután a harcok kezdetén a brit flotta blokád alá vette a német partokat, már csupán az antant országai részesültek az Európába irányuló amerikai szállítmányokból, feltéve, ha azok egyáltalán célba jutottak; a német tengeralattjárók ugyanis egymás után küldték hullámsírba a kereskedelmi és személyszállító hajókat. Számos ilyen incidens terhelte meg az amerikai-

német viszonyt, s ezek sorából is kiemelkedett a LUSITANIA óceánjáró elsüllyesztése; az U-20-as búvárhajó 1915. május 7-i akciója 1201 ember, köztük 128 amerikai állampolgár életét követelte. Mindebből pedig a britek kovácsoltak előnyt: együttműködésük szorosabbá vált az Egyesült Államokkal, melynek közvéleménye és politikai vezetése körében hatalmas felháborodást váltott ki a német tengeralattjárók által alkalmazott harcmodor.

DÖNTÉSI KÉNYSZER

Az USA 1916 végére már hatalmas politikai és gazdasági hasznot húzott a háborúból, hiszen annak során az

európai hatalmak kölcsönösen gyengítették egymást, az antant országai pedig eladósodtak a tengerentúli állam irányába. Az amerikai érdekek ugyanakkor a konfliktus kompromisszumos, a harcok előtti állapothoz közel álló lezárását kívánták; a washingtoni kormányzat célja egyértelműen az európai hatalmi egyensúly fenntartása volt. Woodrow Wilson elnök is úgy vélte: a háborúnak kizárólag tárgyalásos úton lehet véget

A LUSITANIA elsüllyesztése 128 amerikai állampolgár életét követelte. Bár a történetek után feszültté vált az USA és Németország viszonya, ekkor még elmaradt a hadüzenet.

vetni, egyúttal szilárdan hitte, hogy akkor jár el a leghelyesebben, ha országát távol tartja a harcoktól, és csak a közvetítő szerepét vállalja.

Az 1917 elején történtek azonban választút elé állították az amerikaiakat. Január 9-én a német politikai és katonai vezetés újabb korlátlan tengeralttjáró-háború indításáról döntött, amely február elsején vette kezdetét. Búvárhajók e naptól a hadizónának tekintett térségekben minden kereskedelmi egységet – ellenségest és semlegest egyaránt – figyelmeztetés nélkül elsüllyesztettek. Erre válaszul Washington két nappal később megszakította a diplomáciai kapcsolatokat Németországgal; ezt a lépését intésnek szánta.

Mindemellett a szintén februárban, Péterváron kibontakozott forradalom nyomán számítani lehetett arra is, hogy Oroszország – bár ekkor még az Ideiglenes Kormány folytatta a harcot – előbb-utóbb kiválik a háborúból. Egy ilyen lépés már alapjaiban borította volna fel az antant és a központi hatalmak közt kialakult erőviszonyt, amelynek helyreállítása érdekében az Egyesült Államoknak fontolóra kellett vennie a hadba lépést.

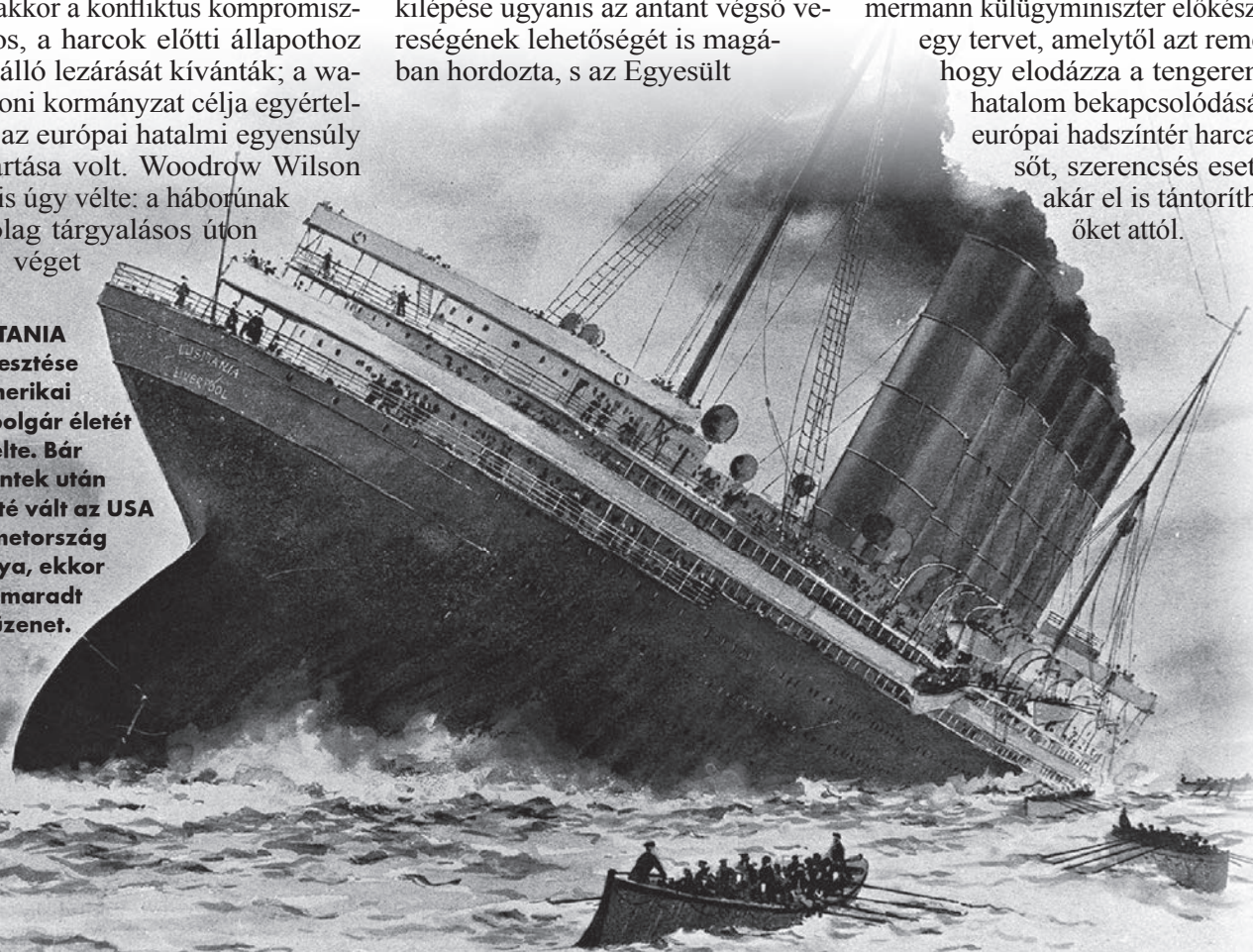
A korlátlan búvárhajóharc és Oroszország háborúból történő esetleges kilépése ugyanis az antant végső vereségének lehetőségét is magában hordozta, s az Egyesült

Államoknak azzal szintén számolnia kellett, hogy az elhúzódó konfliktus szülte elégedetlenség Európa-szerte forradalmakhoz vezet, amelyek szélsőséges esetben akár a kapitalista rendszer bukását is okozhatják a kontinensen.

ZIMMERMANN LEVELE

Az Egyesült Államokat mindazonáltal nemcsak ezek a tényezők készítették semlegességi politikája módosítására, hanem egy, a britek által elfogott és megfejtett német távirat tartalma is.

A levél összefüggésben állt a korlátlan tengeralttjáró-háborúval, melyet a német hadvezetés a harcok végkimenetele szempontjából döntő jelentőségűnek ítélt. Meggyőződéssel vallották, hogy a Nagy-Britannia számára létfontosságú nyersanyagokat, élelmiszert és utánpótlást szállító kereskedelmi hajók megsemmisítésével öt hónap alatt térdre kényszeríthetik a szigetországot. A német döntéshozók ugyanakkor azt is tudták: ez a harcmodor elkerülhetetlenül együtt jár amerikai hajók elsüllyesztésével, így biztosra lehetett venni, hogy az Egyesült Államok hadat üzen Németországnak. Ezt felismerve Arthur Zimmermann külügyminiszter előkészített egy tervet, amelytől azt remélte, hogy elodázza a tengerentúli hatalom bekapcsolódását az európai hadszíntér harcaiba, sőt, szerencsés esetben akár el is tántoríthatja őket attól.

Rá akarta venni Mexikót az Egyesült Államok megtámadására, ha az utóbbi ország feladja semlegességét és az antant oldalán belép az első világháborúba. A közép-amerikai állam együttműködéséért cserébe a német külügyminiszter pénzügyi és katonai támogatást ígért, illetve kilátásba helyezte az 1846–48 között megvívott amerikai–mexikói háború után elvesztett Texas, Új-Mexikó és Arizona visszacsatolását. Zimmermann ezenkívül közvetítői szerepet is szánt a mexikói elnöknek, mivel Japánt is szerette volna megnyerni az USA ellen formálódó koalíció számára. Ha a három ország egyezségekre jut, akkor az Egyesült Államokat keletről Németország, nyugatról Japán, délről pedig Mexikó fenyegetné, amely lehetetlenné tenné, hogy az amerikaiak katonákat küldjenek Európába – legalábbis Zimmermann reményei szerint. A külügyminiszter 1917. január 16-án a tettek mezejére is lépett. Kódolt táviratot küldött a washingtoni német nagykövet, Johann-Heinrich von Bernstorff számára, aki továbbította azt Heinrich von Eckhardt mexikói német nagykövetnek. A levél tartalmát ő ismertette a mexikói elnökkel.

Maga az üzenet így szólt: „Február elsejétől kezdve korlátlan tengeralattjáró-háborút szándékozunk indítani. Mindezek ellenére arra törekszünk, hogy az Egyesült Államok maradjon semleges. Ha ez nem következik be,

Az amerikai haderő első alakulatai 1917 nyarán érkeztek meg Franciaországba.

mi szövetséget ajánlunk Mexikónak a következő alapon: harcoljunk együtt, teremtsük meg a békét együtt, nagyvonalú pénzügyi segítséget biztosítunk és elfogadjuk, hogy Mexikó vissza akarja szerezni elvesztett területeit Texasban, Új-Mexikóban és Arizonában. Az egyezmény részleteinek kidolgozását Önre (von Eckhardtra – a szerző megjegyzése) bízunk. Ön fogja informálni az elnököt (a mexikóit – a szerző megjegyzése) a fentiekről a legnagyobb titoktartás mellett azonnal, amint a háború az Egyesült Államokkal bekezdedik és javasolja neki: a saját kezdeményezésére hívja meg Japánt azzal a céllal, hogy azonnal csatlakozzon ehhez a tervhez, ugyanakkor legyen közvetítő Japán és köztünk. Kérem, hívja fel az elnök figyelmét arra a tényre, hogy tengeralattjáróink kíméletlen használata előrevetíti: Anglia néhány hónap múlva békére kényszerül. Aláírás: Zimmermann”

AKCIÓBAN A KÓDFEJTŐK

Zimmermann tehát rejtjelezte a táviratot, mert tudta, hogy az antant minden, a tengerentúlra irányuló német kommunikációt lehallgat. 1914.

augusztus 4-én ugyanis a TELCONIA nevű brit hajó elvágta a németek transzatlanti, tengeralatti kábeleit. Ezzel az akcióval a britek rákényszerítették ellenségüket, hogy üzeneteiket rádióon vagy más országok tulajdonában lévő kábeleken továbbítsák. Zimmermannnak is ezt kellett tennie: táviratát Svédországon keresztül, illetve a közvetlenebb összeköttetést biztosító amerikai tulajdonú kábelen küldte el. Az üzenet azonban így is a britek kezébe került. Az elfogott táviratot megkapta a 40-es szoba (Room 40), az Admirális rejtjelfejtő irodája, amelyet a számára eredetileg kijelölt helyiségről neveztek el.

A levél tartalmának megfejtése William Montgomery-re és Nigel de Grey-re várt. Azonnal látták, hogy azt a magas szintű diplomáciai közlésekre használt kóddal titkosították, amelynek feltörésében már volt némi tapasztalatuk. Bár a megoldás korántsem volt triviális, estére Zimmermann tervének körvonalai már kibontakoztak a páros előtt. Értesítették az Admirális hírszerző szolgálatának vezetőjét, William Regi-

nald Hall tengernagyot, aki viszont nem továbbította az értesülést az amerikaiaknak, hanem arra kérte a két szakembert, hogy fejtsék meg a teljes üzenetet, hátha van a táviratban olyan döntő fontosságú részlet, amire még nem derült fény. Persze elsősorban nem ezért tartotta vissza az értesülést: úgy vélte, ha átadják a megfejtett Zimmermann-táviratot az amerikaiaknak, s ők nyilvánosságra hozzák azt, abból a németek rájönnek, hogy feltörték a kódjukat, mire kidolgoznak egy új, jobb titkosítási módszert. Ezáltal pedig a britek elvesztenek egy roppant fontos információs csatornát.

Montgomery és De Grey két hét alatt teljes egészében megfejtette Zimmermann levelét. Mindeközben Hall úgy keverte a lapokat, hogy a németek azt higgyék: a táviratot a mexikói elnöki palotából lopták el, s nem a britek fogták el, majd fejtették meg. A dekódolt üzenetet végül 1917. február 23-án adta át Arthur Balfour brit külügyminiszter Walter Page londoni amerikai nagykövetnek, négy nappal később pedig Wilson elnök is a tulajdon két szemével láthatta annak bizonyítékát, miszerint Németország az Egyesült Államok megtámadására bujtogat.

A washingtoni kormányzatban ugyanakkor volt némi aggodalom

amiatt, hogy a távirat esetleg koholmány is lehet: a britek gyártották annak érdekében, hogy az Egyesült Államokat bevonják a háborúba. A kételyek azonban hamarosan szertefoszlottak, mert Zimmermann nyilvánosan elismerte: ő küldte a táviratot. A német külügyminisztérium természetesen vizsgálatot indított annak kiderítésére, hogy miként került a levél az amerikaiak kezébe. Hall machinációinak köszönhetően végül arra a teljesen téves következtetésre jutottak, hogy Mexikóban történt az árulás. A tengernagy más módon is igyekezett elterelni a figyelmet a brit kódfejtőkről. Egy újságcikkben kritizálta saját szervezetét, amiért nem fogták el a Zimmermann-táviratot. Ennek nyomán újabb írások jelentek meg, amelyek szapulták a brit hírszerző szolgálatot és az egekig magasztalták az amerikaiakat.

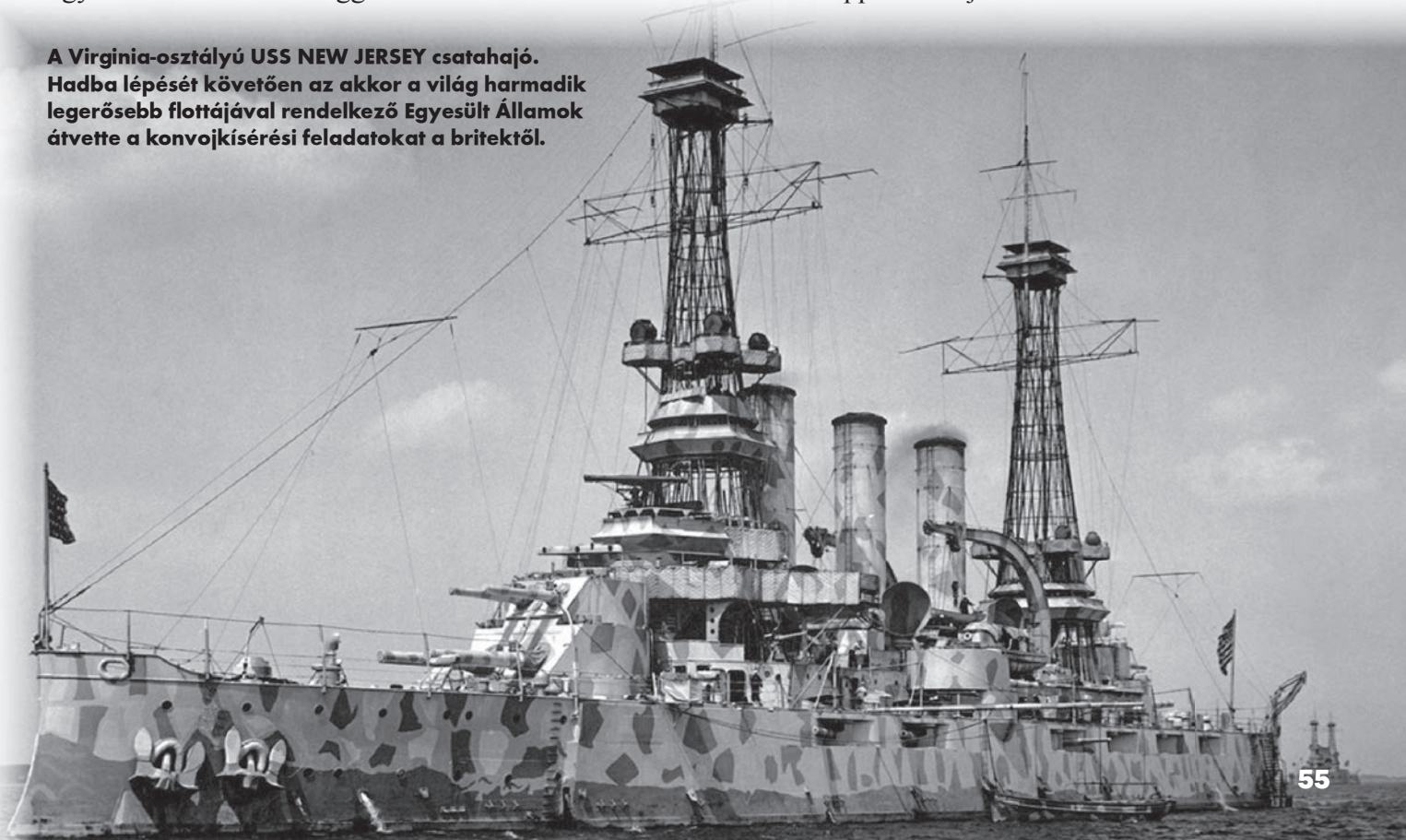
IRÁNY EURÓPA!

A február elsején újraindított korlátlan tengeralattjáró-háború keretében a németek március 12-én süllyesztették el az első, amerikai zászló alatt hajózó kereskedelmi egységet, majd március 16–18. között további hármat. Ez volt az utolsó csepp a

pohárban: a Kongresszus előtt 1917. április 2-án mondott beszédében Wilson elnök a semlegesség feladására buzdított, melynek hatására két nappal később a szenátus, április 6-án pedig a képviselőház is megszavazta a hadba lépést, amiről a washingtoni kormányzat még aznap tájékoztatta Berlint.

Az Egyesült Államok azonban 1917 tavaszán még nem rendelkezett akkora és olyan felszereltségű hadsereggel, amellyel jelentősen befolyásolhatta volna az európai hadszíntéren kialakult erőviszonyokat. Franciaországba június 25-én érkezett meg a négy ezredből álló 1. hadosztályuk, amelyet aztán Lotharingiába szállítottak kiképzésre. Az első amerikai egységek pedig csak 1917 őszén kapcsolódtak be a harcokba. Az USA hadba lépése tehát ekkor még elsősorban az antant morális erősítése tekintetében bírt nagy jelentőséggel. Persze katonai szempontból sem volt elhanyagolható a megjelenésük, hiszen komoly erőt képviselő flottájuk – amely 1917-ben a világ harmadik legerősebbje volt – átvette a britektől az Egyesült Államokból, a Panama-csatornától, illetve a Dél-Amerikából Európába induló konvojok kísérésének feladatát, s harcba szállt a német tengeralattjárókkal.

A Virginia-osztályú USS NEW JERSEY csatahajó. Hadba lépését követően az akkor a világ harmadik legerősebb flottájával rendelkező Egyesült Államok átvette a konvoj kíséresi feladatokat a britektől.

Egy „gyöngyszem” Nógrádban

ÖTCSILLAGOS VENDÉ

BUJÁKRA ÁLTALÁBAN EMLÉKEZETBŐL MENNEK A VENDÉGEK. VANNAK, AKIK AZÉRT, MERT KIKAPCSOLTÁK A GPS-T AZ AUTÓBAN: KÖZÜLÜK NÉHÁNYAN EL IS TÉVEDNEK A NÓGRÁDI KIS FALVAK „ÚTVESZTŐIBEN”. MÁSONKÉNT PEDIG AZÉRT VÁGYNAK VISSZA, MERT MÉG ÉLÉNKEN ÉL EMLÉKEZETÜKBEN, HOGY MILYEN „FŐÚRI” KISZOLGÁLÁSBAN VOLT RÉSZÜK LEGUTÓBBI LÁTOGATÁSUKKOR IS.

Abujáki üdülő – hivatalos nevén MH Anyagellátó Raktárbázis 5. számú Kiképzési, Oktatási és Regeneráló Központ (MH 5. KORK) – ugyanis objektumainak, természeti adottságainak és nem utolsósorban az ott dolgozók munkájának köszönhetően valóban egy életre szóló élményt nyújt minden vendég számára. A bujáki várrom alatti

völgyben elterülő üdülőkomplexum egy igazi gyöngyszem. Vadászkasztélyra hajazó főépületével, a fák között fel-felbukkanó vendégházaival, két tavával, „öserdejével”, gondozott parkjaival elvarázsol minden idelátogatót.

De mielőtt átmennénk teljesen „költőibe”, Vincze Ernő őrnagy, megbízott központparancsnok-he-

lyettes bemutatja a hátteret, a kulisszák mögött folyó munkát, valamint problémáikat is, amiből viszont megint csak az derül ki, hogy itt minden a vendégekről szól. Mert az itt pihenőknek nem kell tudniuk arról, hogy Buják idén január elsején került az MH vitéz Szurmay Sándor Budapesti Helyőrség Dandártól az MH Anyagellátó Raktárbázis irányítása

GLÁTÁS

alá. Az átadás-átvételi folyamat több hónapot vett igénybe – gondoljunk csak bele, mennyi szervezési, adminisztrációs és egyéb feladatot kellett megoldaniuk –, ezért március elsejéig nem is fogadtak vendégeket.

– Szerencsére az átszervezés nem járt kapacitáscsökkenéssel, jelenleg is a megszokott szolgáltatásokkal fogadjuk a pihenni vágyókat – halljuk Vincze őrnagytól.

A Bujákon dolgozók között sokan vannak olyanok – mint például Kenyér Istvánné, Irénke – akik már több mint két évtizede tesznek meg mindent a vendégek kényelmének biztosításáért. Vagy a kertészek, aki ugyan csak egy jó éve dolgozik itt, de – ahogyan Irénke fogalmazott, amikor

körbevezetett a területen – a gondozott park szakmája szeretetéről, tudásról és munkabírásról „mesél”.

No, de jöjjenek ismét a „száraz tények”. A KORK jelenleg három épületben, hetven férőhellyel fogadja a vendégeket. A főépületben hét lakosztály (2+1 fő), egy hatszemélyes „nagycsaládos szoba”, egy háromágyas, valamint tizennégy kétágyas szoba várja a pihenni vágyókat.

A parkban pedig két házban három nagyméretű, összkomfortos apartman áll az igényjogosultak rendelkezésére. A szobák – lakosztályok, apartmanok – mindegyikében van fürdőszoba, televízió, telefon és hűtőszekrény.

Konyhájuk kínálata is roppant széles, a többféle menü összeállításakor arra is ügyelnek, hogy vendégeik a „sztenderd konyha” mellett megismerhessék a helyi és a palóc ízeket. Gondoskodnak arról is, hogy az is választhasson kedvére való ételt, aki vegetáriánus vagy éppen laktózérzékeny. Két étterműkben akár százötven főt is ki tudnak szolgálni egyszerre. Miután az üdültetés mellett oktatási, kiképzési célokra is igénybe veszik az intézményt, van

egy-egy harminc- és nyolcvanfős konferenciatermük, illetve egy húszfős különtermük is. Ezek mindegyikében biztosítani tudnak kivetítőt, flip-chart táblát, kihangosítást és DVD-lejátszó rendszert.

– Általában, „normál üzemmódban” egy hétig a kiképzés, oktatás feltételeit teremtjük meg, majd a következő héten „üdültetünk” – tájékoztat Vincze őrnagy, majd hozzáteszi: a határbiztosításban részt vevők pihentetése az elmúlt időszakban picit felborította a rendet, előfordul, hogy vegyes a „vendégsereg”. Természetesen főleg hétvégeken van mód baráti társaságok fogadására, illetve nagyobb rendezvények – esküvők, keresztelők – megtartására is.

Ami pedig a KORK feladatait illeti, a megbízott központparancsnok-helyettes arról tájékoztat: alaptevékenységük fő területei a heti beutalt, illetve a hétközi és hétfői

kikapcsolódásra érkező vendégek, valamint a különböző regeneráló pihentetésben részesülő állomány kiszolgálása, továbbá a katonai kiképzési és oktatási célú rendezvények biztosítása. Ezen felül a határbiztosításban résztvevők is eltöltötték náluk több mint 2000 éjszakát. Vincze őrnagy egy statisztikát is mutat, amelyből kiderül, hogy a szoba-kihasználtság nem azonos a férőhely kihasználtsággal. Vagyis: lehet, hogy minden szobájuk foglalt, de azok nem mindegyikében van annyi vendég, ahány ágy. E kis kitérő után arról kérdezem a megbízott központparancsnok-helyettes, hogy a vendégek mivel tölthetik el szabadidejüket az üdülőben?

– És a környékén – egészít ki, s a felsorolásából kiderül, hogy több sportpálya és egy kiválóan felszerelt játéktér is a vendégek rendelkezésére áll. Van könyvtárunk, szaunánk, szoláriumunk. Minden feltétel

adott egy bográcsozáshoz vagy szaunnasütéshez, de lehet horgászni és kerékpárt kölcsönözni is. Autóval „csak egy ugrás” Szirák, Hollókő, a kelet-cserhádi tájvédelmi körzet, de gyalogosan is sok érdekes látnivalót lehet felkeresni a közvetlen környéken. Ami pedig a távolabbi terveket illeti, erre is kész „receptje” van az üdülővezetőnek. Miután tavaly a Budapesti Postás Távfutó Egyesület náluk rendezte meg országos versenyét, ezzel adtak egy jó ötletet is. Vincze őrnagyék most azon fáradoznak, hogy ezt a versenyt megrendezék Magyar Honvédség-szinten is, Bujákon.

De hogy szakácsaik se csak az üdülővendégek kiszolgálásával foglalkozzanak egész évben, ezért ismét beneveznek a Héhalmon rendszeresen megrendezett Böllér Bajnokok Ligájába. Ezen a rendezvényen a csapatok kapnak egy disznót, amelyet aztán annak rendje

A környék panorámáját megsodálhatjuk a Sasbéri Kilitőből.

és módja szerint a vágástól az esti tálalásig fel kell dolgozniuk. Vagyis reggel „szúrópálinka” bekínálás, aztán hagymás sült vér, töpörtyű és hurkakészítés stb.

Miközben hallgatom, tőle is megkérdezem – mint az eddig bemutatott üdülővezetők mindegyikétől –, hogyan lesz egy egészen más pályáíven elindult katonából „üdülőparancsnok”? Nos, az ő esetében elég kacifántosan – derül ki szavaiból. 1989-ben a zalaegerszegi katonai kollégium hallgatójaként került kapcsolatba a hadsereggel, majd az intézmény felszámolása után a győri kollégiumban folytatta középiskolai tanulmányait.

A szentendrei Kossuth Lajos Katonai Főiskola gépesített lövész szakának elvégzése után Szombathelyen kezdte meg tiszti pályafutását. Az MH Dunántúli Kiképzőközpontban először mint alapkiképző, majd mint őrszázadparancsnok szolgált.

A központ bezárása után az MH 40. Galga Vezetésbiztosító Ezredhez, majd annak jogutódjához, a támogatódandárhoz került. Ezután pedig amannak jogutódjához, az MH vitéz Szurmay Sándor Budapest Helyőrségdandárhoz. (Akár élcelődhetnék is azon, hogy az a katonai szervezet, ahová ő „betette a lábát”, előbb-utóbb megszűnik, de idősebb olvasóink tudják: ez a korosztály sajnos így vándorolt alakulattól alakulatig.) Mostani beosztását már a Szurmaydandár katonai igazgatási részlegvezetőjeként kapta – vezénlyéssel.

– A parancsnokom nem akarta megszüntetni a beosztásomat, ezért „belső vezénlyéssel” helyezett az üdülő élére – mondja Vincze őrnagy, a további szavaitól pedig déjá vu érzésem támad. Mert mondanom sem kell, hogy egy jó év elteltével már megint egy új katonai szervezet, az MH Anyagellátó Raktárbázis irányításával végzi tevékenységét.

A Pappenheim oltár

Buják község mintegy 3000 főt számláló zsáktelepülés Nógrád megyében, a Cserhát hegység keleti, délkeleti lejtőjén, Pásztótól 30 kilométerre. Népművészeti és népviseleti emlékei kiemelkedőek, Hollókőével vetekszenek. A középkorból származó vára miatt turisztikai szempontból ma is látogatott község. Elzártsága révén levegője nagyon tiszta. A táj változatossága és szépsége, sajátos mikroklímája egész évben alkalmassá teszi Bujákot a pihenésre, a kikapcsolódásra, az üdülésre.

Elbírálás
60 napon
belül

FEBRUÁRBAN ELKEZDŐDÖTT AZ EGYKORI HONVÉD EGÉSZSÉGPÉNZTÁR TAGJAINAK KÁRTALANÍTÁSA. A RÉSZLETEKRŐL BALLAINÉ KRIKKER ZSUZSANNA EZREDESSEL, A HM VÉDELEMGAZDASÁGI HIVATAL (HM VGH) KÖZPONTI ILLETMÉNY-SZÁMFEJTŐ ÉS RENDSZER-ÜZEMELTETŐ IGAZGATÓSÁGÁNAK IGAZGATÓJÁVAL BESZÉLGETTÜNK.

FOLYAMATOS KÁRTAL

Tavaly novemberben jelentette be dr. Simicskó István honvédelmi miniszter: a tárca – a honvédelmi törvény módosításának elfogadásával – a Parlamenti jogi felhatalmazást kapott arra, hogy kidolgozhassa az egykori Honvéd Egészségpénztár (HEP) károsultjai számára a legeszszerűbb kártalanítási megoldást. A miniszter akkor kiemelte: a tárca semmilyen formában nem volt felelős a károkért, ám a kormány és a minisztérium számára elsődleges fontosságú a katonák megbecsülése, ezért a törvénymódosítással lehetőséget találtak arra, hogy megkezdődhessen a kártalanítások folyósítása. A kormányrendelet a kártalanítási igé-

nyek központi elbírálására és a megállapított összeg kifizetésére a HM Védelemgazdasági Hivatalt jelölte ki. A kérelmek benyújtásának lehetősége 2017. február elsejétől kezdődött, és legkésőbb 2020. január 31-ig tart.

– **Ki jogosult a kártalanításra?**

– A 290/2011. számú kormányrendelet hármas feltételrendszer együttes fennállását határozta meg. Így az jogosult a kártalanításra, aki 2015. március 5-én a Honvéd Egészségpénztár tagja volt, 2015. március 5-én a pénztárnál vezetett tagi egyéni számlája egyenlegének terhére hitelezési veszteség került követelésként elhatárolásra, és azt 2015. december 31-én a pénztár a követelés érték-

vesztéseként elszámolta. Valamint, aki 2015. március 5-én és 2017. február elsején hivatásos vagy szerződéses állományú katonaként, önkéntes tartalékos katonaként, a Magyar Honvédségnél kormányzati szolgálati, közalkalmazotti jogviszonyban vagy munkaviszonyban állt, vagy e jogviszonya 2015. március 5-ét követően, de 2017. február elsejét megelőzően szűnt meg.

– **Az önkéntes tartalékos katonákra milyen szabályok vonatkoznak?**

– Az önkéntes tartalékos katona abban az esetben jogosult kártalanításra, amennyiben 2015. március 5. és a kártalanítási igény benyújtásá-

tes tartalékos katonai, kormányzati szolgálati, közalkalmazotti vagy munkaviszonyban nem állt, nem jogosult kártalanításra.

– **Hogyan lehet benyújtani a kártalanítási kérelmeket?**

– Kizárólag írásban, az erre a célra meghatározott formanyomtatvány kitöltésével, és igazolni kell a veszteség összegét is. Ez a Prémium Egészségpénztár által kiállított, 30 napnál nem régebbi eredeti igazolással, vagy a „Meghatalmazás adatkezelésre” elnevezésű nyomtatvány két példányban történő csatolásával lehetséges. Az utóbbi esetben a jogosult meghatalmazást ad a HM VGH-nak, hogy az közvetlenül kérje ki a HEP jogutódjától, a Prémium Egészségpénztártól a veszteség összegét. A kérelmezőnek a meghatalmazást vagy az igazolást kötelező csatolnia a kérelemhez. A dokumentumot a mellékletekkel együtt az állományilletékes pénzügyi szervhez kell benyújtani, ahol a kérelmek tartalmi és formai ellenőrzése megtörténik, majd azokat összesítve hivatalunk részére a pénzügyi szerv elküldi.

– **Hogyan zajlik a kérelmek elbírálása?**

– Megvizsgáljuk, hogy a kérelmek megfelelnek-e a rendeletben meghatározott feltételeknek, majd ezt követően a megállapított kártalanítás összegét a jogosult által megadott bankszámlára átutaljuk. Az elbírálásra 60 nap áll hivatalunk rendelkezésére.

– **Amennyiben az igénylő kérelmét elutasítják, mit tehet az érintett?**

– A kérelemnek csak részben helyt adó, vagy azt elutasító döntéssel szemben jogorvoslatra van lehetőség, s ennek módjára vonatkozóan a kérelmezőnek elküldött döntés tartalmaz tájékoztatást. A lényeg, hogy a kormányzati szolgálati jogviszonyban, közalkalmazotti jogviszonyban vagy munkavállalóként foglalkoztatott személyek a döntés kézhezvételétől számított 30 napon belül bírósághoz fordulhatnak. A ka-

tonai szolgálati jogviszonyban állók a fellebbezést 15 napon belül nyújthatják be a döntés kézhezvételétől számítva.

– **Kell-e személyi jövedelemadó és járulékot fizetni a kártalanítás összege után?**

– A kártalanítás teljes összege személyi jövedelemadó- és járulékmentes.

– **Hova kérhetik az érintettek a kártalanítás összegének folyósítását?**

– A folyósítás bármilyen lakossági folyószámlaszámra történhet, nem szükséges, hogy az a jogosult nevében legyen, illetve hogy a havi illetményutalása erre a bankszámlaszámra történjen.

– **Mennyi kérelem érkezett be idáig? Milyen gyorsan tudják teljesíteni a kiutalásokat?**

– A kártalanítási feladatok végrehajtásában hivatalunk több igazgatósága vesz részt. A beérkezett kérelmek feldolgozása, nyomon követése érdekében informatikus munkatársaim célprogramot írtak, és egy-egy munkacsoport jelenleg csak ezzel a feladattal foglalkozik. A kártalanítási folyamatban részt vevő valamennyi munkatárs mindent megtesz azért, hogy a lehető leggyorsabban teljesíteni tudjuk a kiutalásokat. Az eddigi tapasztalatok azt mutatják, hogy az utalások a kérelmek beérkezésétől számítva jóval a rendelkezésre álló 60 napon belül megtörténnek. Március végéig (az interjú készítésének időpontjáig – a szerző megjegyzése) a hivatalhoz több mint 8700 kérelem érkezett, 2845 fő részére pedig már folyósítottuk a kártalanítás összegét.

– **Milyen elérhetőségen tudnak felvilágosítást nyújtani a kártalanításról?**

– A kártalanítási igény érvényesítésével kapcsolatos általános tájékoztatásra, valamint a már benyújtott kártalanítási kérelmek elbírálásának helyzetével kapcsolatban a HM VGH telefonos ügyfélszolgálatára hétfőtől csütörtökig 8 és 16 óra között, pénteken 8 és 13 óra között áll rendelkezésre a 06-1/236-5111 telefonszám (HM-központ) tárcsázását követően, a 25-967-es, 25-985-ös, illetve a 27-490-es melléken.

ANÍTÁS

nak napja között legalább egy nap tényleges szolgálatot teljesített.

– **Mi a teendő, ha valaki jogosult volt a kártalanításra, de időközben elhunyt?**

– Sajnos előfordulhat ilyen eset is. Ekkor a jogerős hagyatékátadó végzés szerinti örökös lesz a kártalanításra jogosult.

– **A nyugállományúakra, nyugdíjasokra is vonatkozik a kártalanítás?**

– Amennyiben a nyugállományba, nyugdíjba helyezésre 2015. március 5-ét megelőzően került sor, és utána az érintett személy a Magyar Honvédségnél hivatásos vagy szerződéses állományú katonai, önkén-

Hazámat szolgálom

Áder János köztársasági elnök nemzeti ünnepünk, március 15. alkalmából adományozta a **Magyar Érdemrend tisztikeresztje (polgári tagozat)** kitüntetést Kunszt Gábor szakedzőnek, sportvezetőnek, a Budapesti Honvéd Sportegyesület volt ügyvezető elnökének, a Magyar Olimpiai Bizottság volt elnökségi tagjának; a **Magyar Érdemrend lovagkeresztje (katonai tagozat)** kitüntetést Vass Sándor dandártábornoknak, a Honvéd Vezérkar Híradó, Informatikai és Információvédelmi Csoportfőnökség csoportfőnökének, Schmidt Zoltán dandártábornoknak, az MH Összhaderőnemi Parancsnokság logisztikai erők főnöke parancsnokhelyettesének, Börcsök András ezredesnek, a Katonai Nemzetbiztonsági Szolgálat igazgatójának, dr. Sticz László ezredesnek, a Honvéd Vezérkar Haderő-tervezési Csoportfőnökség csoportfőnök-helyettesének, Szívós István ezredesnek, az MH Összhaderőnemi Parancsnokság személyzeti főnökének; a **Magyar Érdemrend lovagkeresztje (polgári tagozat)** kitüntetést Szőke Lászlónak, a Honvédelmi Minisztérium Rehabilitációs Bizottsága volt elnökének; a **Magyar Arany Érdemkereszt (katonai tagozat)** kitüntetést Kiss Nándor alezredesnek, az MH Összhaderőnemi Parancsnokság Légierő Hadművelési és Kiképzési Főnöksége kiemelt főtitkájának; a **Magyar Ezüst Érdemkereszt (katonai tagozat)** kitüntetést Bátor Ferenc alezredesnek, az MH 5. Bocskai István Lövészdandár Művelettámogató Műszaki Zászlóalj (Hódmezővásárhely) zászlóaljparancsnokának, dr. Vida Csaba alezredesnek, a Katonai Nemzetbiztonsági Szolgálat osztályvezetőjének; a **Magyar Bronz Érdemkereszt (katonai tagozat)** kitüntetést Ali Attila alezredesnek, a Katonai Nemzetbiztonsági Szolgálat osztályvezetőjének, Pánczél Krisztián alezredesnek, a Katonai Nemzetbiztonsági Szolgálat osztályvezetőjének, Budai János Attila alezredesnek, az MH 5. Bocskai István Lövészdandár törzsfőnök-helyettesének.

Magyarország köztársasági elnöke – felelős vezetői beosztásában végzett kiemelkedő munkája elismeréséül, a honvédelmi miniszter előterjesztésére – 2017. március 15-i hatállyal dandártábornokká nevezte ki Simon Attila János ezredest, a HM Miniszteri Kabinetjének főosztályvezetőjét, kabinetfőnököt, Myszőglád Róbert Károly ezredest, a Honvéd Vezérkar Vezérkari Titkárságának titkárság-vezetőjét, Kajári Ferenc ezredest, a Katonai Nemzetbiztonsági Szolgálat Felderítő Csoportfőnökség megbízott csoportfőnökét, dr. Tamás Róbert ezredest, a Magyar Honvédség Egészségügyi Központ orvos igazgatóját.

Dr. Simicskó István honvédelmi miniszter nemzeti ünnepünk, március 15. alkalmából adományozta a **Honvédelemért Kitüntető Cím I. fokozatát** prof. dr. Pintér Lajosnak, az MH Egészségügyi Központ tanácsosának, Papp Lászlónak, Debrecen megyei jogú város polgármesterének, Lévai Istvánnak, Hejce község polgármesterének, Rohály Gézőnek, Hejce község korábbi polgármesterének. **Elismerő oklevelet** (ezzel egyidejűleg pénzjutalmat) adományozott dr. Kerény Tibornak, a **Migráció Válsághelyzet Kezeléséért Szolgálati Jel I. fokozatát** (30 év után) adományozta Simon Attila János dandártábornoknak; a **Szolgálati Érdemjel babérkoszorúval ékesített arany fokozatát** Imre István ezredesnek, Nagy Sándor ezredesnek, Ritli János István ezredesnek, Böcz

Lajos Lóránt alezredesnek; a **Szolgálati Érdemjel arany fokozatát** Benedek Zoltán alezredesnek, Szabados János József alezredesnek, dr. Toperczer István alezredesnek, Tóth Norbert alezredesnek, Varga István alezredesnek, Brunner Tamás századosnak, Pasztercsák László törzsszázadosnak; a **Szolgálati Érdemjel ezüst fokozatát** Borsföldi Balázs alezredesnek, Horváth József Sándor alezredesnek, Kreácsik Ákos őrnagynak, Molnár Tibor Attila őrnagynak, Tarjáni Attila Imre őrnagynak, Hajnal Péter századosnak, Kopeczky Péter századosnak, Babolcsai Tamás József törzsszázadosnak, Csincsi Zsolt József törzsszázadosnak, Hársfa Péter zászlósnek, Gombkötő Károly főtörzsrőrmesternek, Szűcs Tibor főtörzsrőrmesternek; a **Szolgálati Érdemjel bronz fokozatát** Hatvani Szabolcs őrnagynak, Hegedűsné Kovács Zsuzsanna őrnagynak, Kosztya Károly Zoltán őrnagynak, Krezinger Attila őrnagynak, Nyerges Csaba őrnagynak, Pálné dr. Gergely Ildikó őrnagynak, dr. Szelei Ildikó őrnagynak, dr. Szendyné Horváth Julianna Zsuzsanna őrnagynak, Varga István őrnagynak, Bolesza Róbert századosnak, Roxin István századosnak, Tamás Gergő János századosnak, Vad Noémi századosnak, Szabó András Miklós főhadnagynak, Czompóné Deli Zita törzsszázadosnak, Kovács Zoltán zászlósnek, Makula Attila zászlósnek, Mlochné Kovács Terézia zászlósnek, Molnár Beáta zászlósnek, Nagy Zoltán zászlósnek, Puskásné Algács Erika zászlósnek, Bíró Sándor főtörzsrőrmesternek, Ládi Zolt főtörzsrőrmesternek, Martyn Pé-

ter főtörzsőrmesternek, Sziksz László főtörzsőrmesternek; a **Honvédelemért Kitüntető Cím I. fokozatát** Tóth Imre főtanácsosnak, Dánné Szarvas Mária főmunkatársnak, Tenkéné Illés Erika közalkalmazottnak; a **Honvédelemért Kitüntető Cím II. fokozatát** Némethné dr. Lippai Gizella közalkalmazottnak; a **Honvédelemért Kitüntető Cím III. fokozatát** Bilincsi Irén kormánytisztviselőnek, dr. Fehér Ágnes kormánytisztviselőnek, Baloghné Kovács Szilvia közalkalmazottnak, Balázs Gyula közalkalmazottnak, Balta Kornél József közalkalmazottnak, dr. Bernát Sándor Iván közalkalmazottnak, Borka Szilveszterné közalkalmazottnak, Bőjthéné Urbin Eleonóra közalkalmazottnak, Czégai Csaba közalkalmazottnak, Hős Lajosné munkatársnak, Katona Béla közalkalmazottnak, Kiss Dénes László közalkalmazottnak, Takácsné Szabó Erzsébet közalkalmazottnak, Várkonyi Andrea közalkalmazottnak.

A honvédelmi miniszter a Nemzetközi Katonai Sporttanács által szervezett katonai mezei futóbajnokságon a Magyar Honvédség, illetve

Magyarország képviselőjében a női egyéniben a 2600 méteres távon elért első helyezése elismeréseként Böhm Lilla honvéd tisztjelöltnek **emléktárgyat**, a női csapat által elért második helyezését elismeréseként Urhegyi Viktória főtörzsőrmesternek, Böhm Lilla honvéd tisztjelöltnek, Szabó Tícia honvéd tisztjelöltnek **elismerő oklevelet** adományozott.

Dr. Benkő Tibor vezérezredes, a Honvéd Vezérkar főnöke a Nemzetközi Katonai Sporttanács által

szervezett katonai mezei futóbajnokságon a Magyar Honvédség, illetve Magyarország képviselőjében a férfi csapat által elért negyedik helyezését elismeréseként Honti Attila hadnagynak, Kisházi László hadnagynak, Seres Flórián hadnagynak, Gajó Péter törzsszászlósnak, míg a sportolók felkészítésében nyújtott segítségük elismeréseként Róth Balázs századosnak, Vass Tibor Csaba századosnak adományozott **elismerő oklevelet**.

IN MEMORIAM

2017. február 27. és március 24. között elhunyt: Károlyi Gábor főtörzsőrmester (45), Kiss László közalkalmazott (55), dr. József Péter ny. kormánytisztviselő, a közszolgálat halottja (68), Kovács János ny. ezredes, a Magyar Honvédség halottja (61), dr. Bakity Boldizsár ny. ezredes, a Magyar Honvédség halottja (64), Sárközi Ferenc Ervin ny. ezredes (82), Füstös Ferenc Mihály ny. ezredes (71), Nemes Antal ny. ezredes (72), dr. Strenk Tamás György ny. alezredes (85), Koncsek Ferenc ny. alezredes (90), Mákos Márton ny. alezredes (73), Rózsahegy Tibor ny. alezredes (92), Pakai István ny. alezredes (89), Temesvári Lajos ny. alezredes (86), Tóth István ny. alezredes (68), Falvay Géza ny. alezredes (94), Gál András Tibor ny. alezredes (68), Maklári-Klekner Albin ny. alezredes (75), Nagy Balázs ny. alezredes (85), Noób Árpád István ny. alezredes (65), Ragó László ny. alezredes (85), Somogyi Sándor ny. alezredes (87), Apostol László ny. alezredes (82), Csipes Sándor ny. alezredes (87), Dékány Károly ny. alezredes (63), Heronyányi József ny. alezredes (83), Pataki Endre ny. alezredes (91), Pataky Kálmán ny. alezredes (86), Boros Balázs ny. őrnagy (85), Demeter Sándor ny. őrnagy (85), Fehér Pál ny. őrnagy (83), Hadházi Pál ny. őrnagy (49), Török Ferenc ny. őrnagy (89), Horváth Géza ny. őrnagy (88),

Lipkovits Péter ny. őrnagy (68), Máth János ny. őrnagy (83), Lendvai Ferenc ny. őrnagy (65), Nagy Iván ny. őrnagy (74), Reszeli Soós Gábor ny. őrnagy (78), Slapak Vlagyimír ny. őrnagy (88), Ambrus János ny. őrnagy (86), Földes István ny. őrnagy (86), Jacquier László ny. őrnagy (63), Nádasi József ny. őrnagy (86), Ryzák János ny. őrnagy (89), Zsiláné Gosztola Mária Karola ny. őrnagy (63), Berta Károly ny. százados (69), Monostori István ny. százados (86), Matus István ny. százados (82), Zsiros István ny. százados (61), Szigeti Sándor ny. hadnagy (77), Lukács István ny. főtörzsszászlós (76), Demeter József ny. törzsszászlós (86), Kiss István ny. törzsszászlós (92), Nagy Imre ny. törzsszászlós (81), Kocsis Sándor István ny. törzsszászlós (64), Mocsár Jánosné ny. törzsszászlós (54), Kozó Imre ny. törzsszászlós (74), Áncsán Mihály ny. zászlós (85), Fülöp Istvánné ny. zászlós (55), Semperger Sándor ny. zászlós (69), Büki István ny. zászlós (80), Hornok Margit ny. zászlós (88), Schrantz János ny. zászlós (54), Stalter Sándor ny. zászlós (57), Kalóczkai István ny. főtörzsőrmester (74), Hegedűs Lajosné ny. közalkalmazott (79), Gazdik Ferencné ny. közalkalmazott (77), Németh Csabáné ny. közalkalmazott (58), Török Géza ny. közalkalmazott (76), Fazekas János Gábor ny. közalkalmazott (72), Geröly Lajosné ny. közalkalmazott (83).

EMLÉKÜKET KEGYELETTEL MEGŐRIZZÜK.

HONVEDELEM.HU

A KATONAI HÍRPORTÁL

*Látogasson el
hozzánk!*

**FOTÓK, VIDEÓK,
HAZAI ÉS KÜLFÖLDI HÍREK, SPORT,
INTERJÚK ÉS MÉG
RENGETEG ÉRDEKESSÉG!**

